

Miljöutredning, Everfresh AB

Inledande miljöutredning enligt ISO 14001

Lotta Nilbecker

Mars 2012

Miljövetenskap

Examensarbete för kandidatexamen 15 hp

Lunds universitet

Miljöutredning, Everfresh AB

Inledande miljöutredning enligt ISO 14001

Examensarbete på kandidatnivå, 15 hp.

Miljövetenskapliga programmet.

Lotta Nilbecker, våren 2012

Handledare: Torbjörn Brorson, IIIIEE, Lunds universitet. Paulina Luedtke, Everfresh AB, Helsingborg.

©Copyright Lotta Nilbecker 2012

Miljövetenskap, Lunds Universitet
Centrum för miljö- och klimatforskning (CEC)

Sölvegatan 37

223 62 LUND

Everfresh AB

Långebergavägen 190

256 69 HELSINGBORG

Sammanfattning

Everfresh AB är Sveriges största frukt- och grönsaksdistributör med Coop som viktigaste kund. Företaget saknar idag ett dokumenterat miljöledningssystem, deras miljöaspekter är inte heller identifierade enligt kraven i miljöledningsstandarden ISO 14001. Mitt uppdrag är att identifiera dessa samt att göra en modell som kan användas vid värdering av miljöaspekterna. Arbetet grundas på ISO 14001-standarden och Brorson och Larssons (2006) metoder för att identifiera miljöaspekter. Totalt identifierar och värderar jag 34 miljöaspekter. Sammanfattningsvis är det nio miljöaspekter som värderas till 3:a hög prioritet. Sexton miljöaspekter har värderats till 2:a, medelhög prioritet. Dessa miljöaspekter bör företaget ha under uppsikt och jobba aktivt för att de inte ska värderas upp till en 3:a vid internrevision. Slutligen är det nio miljöaspekter som värderas till 1, alltså låg prioritet. Dessa miljöaspekter har ingen akut miljöpåverkan och behöver inte åtgärdas omedelbart. Miljöaspekterna benämns som betydande för de miljöaspekter som värderas med en 3:a eller 2:a, de har någon form av miljöpåverkan eller lagar, andra krav och miljöpolicys att ta hänsyn till. De miljöaspekter som värderas till en 1:a är inte betydande. Dokumentation från företaget, ISO 14001-standarden samt litteratur som behandlar miljöledningssystem ligger till grund för identifieringen och värderingen av företagets betydande miljöaspekter och dess miljöaspekter.

Everfresh behöver förbättra sin interna kommunikation gällande miljöarbete som bedrivs på olika avdelningar.

Everfresh var certifierade enligt ISO 14001 för drygt tio år sedan, jag rekommenderar att Everfresh certifierar sig enligt miljöledningssystemet ISO 14001 igen.

Nyckelord

Everfresh. Miljöledningssystem. Miljöaspekt. Miljöpåverkan. Inledande miljöutredning. ISO 14001.

Abstract

Everfresh AB is the largest fruit and vegetable distribution company in Sweden. Coop is their most important customer. Today the company is lacking a documented environmental management system, neither are their environmental aspects identified according to the demands in the environmental standard of ISO 14001. My task is to identify the environmental aspects at Everfresh AB in Helsingborg, and also make a model that can be used for evaluation of the environmental aspects. The report is based on the ISO 14001-standard and Brorson and Larsson's (2006) methods for identifying environmental aspects. I identify 34 environmental aspects. Nine of the environmental aspects are categorised as high priority. There are sixteen aspects that are valued in the middle of the scale. Those environmental aspects are aspects that the company should have under supervision and work actively with so that they don't get upgraded to higher priority in future audits. Finally there are nine environmental aspects valued low priority (1). These environmental aspects are not that important to begin with. There are no acute environmental influences from those aspects. The environmental aspects are considered significant if they are categorised as high priority or a medium-high priority, the reason for this is that those aspects have some form of environmental impact, legal or other requirements and, not to forget, the environmental policy of the company. Those environmental aspects that are valued with 1 low priority are not significant. Documentation, the ISO 14001-standard and literature that treats environmental systems are the base for identification and valuation of the company's different environmental aspects.

Everfresh needs to improve their internal communication of the environmental work that is done in different departments.

Everfresh was certified according to ISO 14001 for about ten years ago, I recommend that Everfresh recertifies the company again according to the environmental management system ISO 14001.

Keywords

Everfresh. Environmental management system. Environmental aspect. Environmental impact. Initial environmental review. ISO 14001.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	4
Nyckelord.....	4
Abstract	5
Keywords	5
Figurförteckning	9
Tabellförteckning.....	9
1. Introduktion.....	10
1.1 Förutsättningar	10
1.2 Problemformulering, frågeställning och syfte.....	10
1.3 Beskrivning av företaget.....	11
1.4 Organisationsstruktur och ansvar	12
2. Bakgrund.....	14
2.1 ISO 14001	14
2.2 Plan Do Check Act – cykeln.....	14
2.3 Systemelementen.....	15
3. Metod	16
3.1 Fokus.....	16
3.2 Avgränsningar	16
3.3 Metoder för granskning av dokument och litteratur	17
3.4 Konkurrenterna	17
3.5 Plats- och kundbesök.....	17
3.6 Enkätundersökning och intervjuer	17
3.7 Miljöutredningens utformning.....	18
3.8 Värdering av miljöaspekter	18
4. De nationella miljömålen	19
5. Resultat och analys.....	20
5.1 Benchmarking med Konkurrenterna	20
5.2 Intervjuer med VD och personal.	21
5.3 Butikernas miljöarbete	23
6. Everfresh miljöarbete i förhållande till ISO 14001	24
6.1 Miljöpolicy. Systemelement 4.2	24
6.2 Planering. Systemelement 4.3.....	25
6.2.1 Miljöaspekter. Systemelement 4.3.1	25

6.2.2 Lokalisering.....	26
6.2.3 Mark och grundvatten.....	27
6.2.4 Vatten.....	28
6.2.5 Energi.....	29
6.2.6 Råvaror.....	30
6.2.7 Kemiska produkter.....	32
6.2.8 Bioteknik.....	33
6.2.9 Joniserande strålning.....	34
6.2.10 Utsläpp till luft.....	34
6.2.11 Buller och vibrationer.....	35
6.2.12 Utsläpp till vatten.....	36
6.2.13 Brand, spill och andra händelser.....	36
6.2.14 Avfall.....	37
6.2.15 Förpackningar.....	38
6.2.16 Produkter.....	39
6.2.17 Transporter.....	40
6.2.18 Arbetsmiljön.....	45
6.2.19 Leverantörer och entreprenörer.....	46
6.3 Sammanfattning av miljöaspekterna.....	47
6.4 Modell för hur ska miljöaspekterna värderas.....	48
7. Lagar och andra krav. Systemelement 4.3.2.....	50
7.1 Miljölagar och förordningar.....	51
7.2 Andra krav.....	51
8. Övergripande miljömål, detaljerade miljömål och handlingsplaner. Systemelement 4.3.3.....	52
9. Införande och tillämpning. Systemelement 4.4.....	53
9.1 Resurser, roller, ansvar och befogenheter. Systemelement 4.4.1.....	53
9.2 Kompetens, utbildning och medvetenhet. Systemelement 4.4.2.....	53
9.3 Kommunikation. Systemelement 4.4.3.....	54
9.4 Dokumentation. Systemelement 4.4.4.....	55
9.5 Dokumentstyrning. Systemelement 4.4.5.....	56
9.6 Verksamhetsstyrning. Systemelement 4.4.6.....	57
9.7 Beredskap och agerande vid nödlägen. Systemelement 4.4.7.....	57
10. Uppföljning. Systemelement 4.5.....	58
10.1 Övervakning och mätning. Systemelement 4.5.1.....	58

10.2 Utvärdering av lagar och andra krav. Systemelement 4.5.2	58
10.3 Avvikelse, korrigerande och förebyggande åtgärder. Systemelement 4.5.3	59
10.4 Redovisande dokument. Systemelement 4.5.4.....	59
10.5 Intern revision. Systemelement 4.5.5	60
11. Ledningens genomgång. Systemelement 4.6.....	61
12. Integration med Everfresh kvalitetsarbete och livsmedelscertifiering	62
13. Diskussion	63
14. Slutsatser	65
Tack till.....	66
Referenser	67
Bilagor.....	70
Bilaga 1. Personer som intervjuats eller svarat på frågor via mail.....	70
Bilaga 2. Intervjufrågor.....	71
Butikerna – frågor.....	71
Inköparna – frågor.....	71
Säljarna – frågor	72
Bilaga 3. Enkätfrågor till VD.....	73
Bilaga 4. Frågeställningar	77
Bilaga 5. Sammanfattande tabeller över miljöaspekterna.....	87
Bilaga 6. Förslag på övergripande miljömål	96

Figurförteckning

Figur 1 visar inköpsstrukturen i Total Produce Nordic. (Lange, 2012)	12
Figur 2 visar företagsstrukturen i Total Produce Nordic. (Lange, 2012)	13
Figur 3 visar Plan – Do – Check – Act cykeln, eller Planera – Genomför – Följ upp – Förbättra på svenska (PDCA-cykeln). (enemalta, 2011).....	14

Tabellförteckning

Tabell 1 sammanfattar miljöaspekterna Omgivningen och Byggnaden.	27
Tabell 2 sammanfattar miljöaspekterna för Mark och Grundvatten.	28
Tabell 3 sammanfattar miljöaspekterna för Vatten i kylsystemet och Vatten från rengöring.	29
Tabell 4 sammanfattar miljöaspekterna som berör energi, el och gas.	30
Tabell 5 sammanfattar miljöaspekterna för råvarorna Frukt & Grönt, Vatten till odlingar, Pesticider och Övrigt.	31
Tabell 6 sammanfattar miljöaspekterna för kemiska produkter.	33
Tabell 7 sammanfattar miljöaspekten Bioteknik som i detta fall är GMO.	34
Tabell 8 sammanfattar miljöaspekten joniserande strålning.	34
Tabell 9 sammanfattar miljöaspekterna för utsläpp till luft.	35
Tabell 10 sammanfattar miljöaspekterna för Buller och Vibrationer.	35
Tabell 11 sammanfattar miljöaspekten utsläpp till vatten.	36
Tabell 12 sammanfattar miljöaspekterna för brand, spill & andra händelser.	37
Tabell 13 sammanfattar miljöaspekten avfall.	38
Tabell 14 sammanfattar miljöaspekten Förpackningar.....	39
Tabell 15 sammanfattar miljöaspekten Produkter.	40
Tabell 16 sammanfattar miljöaspekterna för transport, innefattar: bil, flyg, tåg, lastbilar och fartyg.	44
Tabell 17 sammanfattar miljöaspekten Arbetsmiljön.	46
Tabell 18 sammanfattar miljöaspekterna Leverantörer och Entreprenörer.....	46
Tabell 19 visar alla miljöaspekterna samlade i tabellform.	87
Tabell 20 summerar antalet miljöaspekter i siffror, samt antal miljöaspekter per värderingssiffra. ...	93

1. Introduktion

1.1 Förutsättningar

Everfresh formulerade ett förslag på examensarbete på kandidatnivå, som de lämnade till organisationen Miljöbron. Miljöbron skötte rekryteringen av en student för att göra denna miljöutredning. Rekryteringen innebar att studenten (jag) skickade in CV, meritförteckning och personligt brev, efter det följde en intervju med Malin Planander på Miljöbron. Efter denna process fick jag veta att det var jag som fått uppdraget i konkurrens med andra studenter.

Förutsättningarna för att göra detta arbete är goda, i huset finns det kompetens inom alla miljöaspekter. Genom att ha min arbetsplats bredvid min handledare underlättas det löpande arbetet då det är lätt att ställa frågor och diskutera företaget och dess miljöaspekter.

För de avtal som nämns i rapporten gäller sekretess, därav nämns de övergripande och utan referenshänvisning. Bolaget som Everfresh anlitar för sin energiförsörjning benämns bolaget på grund av sekretess och därmed finns det ingen utskriven källa till berörda uppgifter.

Everfresh har i dagsläget inga planer på att certifiera sig enligt ISO 14001. Detta är tydligt kommunicerat av VD och miljöansvarig men de vill ha ett internt miljöledningssystem som i huvudsak är baserat på kraven i ISO 14001. För drygt tio år sedan var Everfresh certifierade enligt ISO 14001.

1.2 Problemformulering, frågeställning och syfte

Problemformulering. Everfresh AB har idag inget dokumenterat miljöledningssystem, vilket är ett problem då organisationer som t.ex. KRAV ställer krav på att det ska finnas. Uppdraget går ut på att göra en miljöutredning där företagets miljöaspekter identifieras vid verksamheten (distribution, lager och kontor) i Helsingborg. Enligt uppdragsgivarens önskemål gör jag även en modell för hur företaget, idag och i framtiden, kan värdera och prioritera sina miljöaspekter.

Frågeställning. Vilka miljöaspekter är viktiga för Everfresh att arbeta med och hur kan ett miljöledningssystem som hanterar dessa utformas?

Syftet med detta arbete är att göra en miljöutredning där Everfreshs miljöaspekter identifieras, som kan ligga till grund för en ISO 14001 certifiering. Everfresh vill ha en modell för hur de ska värdera sina miljöaspekter. Denna modell ska kunna användas för att göra prioriteringar av företagets olika miljöaspekter.

1.3 Beskrivning av företaget

Everfresh AB – det lilla företaget med den stora omsättningen. Texten möter de som besöker företaget i Helsingborg. Nyttänkande, engagemang och kostnadsmedvetenhet är ledorden som genomsyrar verksamheten. Totalt antal anställda inom de olika bolagen i Helsingborg är ungefär 370 personer varav de 250 i Nowaste, 90 anställda i Everfresh och ca 32 anställda fördelat på bolagen TPNL, TPN och Interbanan. Everfresh har ungefär 1200 kunder/butiker som de levererar frukt och grönt till, framförallt COOP, Bergendahls, City Gross-butikerna och grossistkunder. Everfresh levererar även blommor.

Företaget grundades 1995 och har som affärsmodell att ifrågasätta och förändra värdekedjan från odling till konsument. De vill förenkla hanteringen och stärka sina kunders konkurrenskraft på sin marknad. Att effektivisera logistiken är också viktigt för att i slutändan kunna skapa lägre priser för konsumenterna. Idag är Everfresh ett av Europas ledande frukt- och grönsaksföretag med en av Sveriges största livsmedelskedjor som viktigaste kund. (Everfresh , 2009-2012)

En annan verksamhet Everfresh bedriver är att packa Coops matkassar som går till deras konsumenter som beställt detta. Det innebär att ca 1000 matkassar packas i veckan, dessa distribueras till Västerås för att sedan fraktas ut till butikerna där konsumenterna hämtar sina matkassar. Det kan med andra ord betyda att kassar som packas i Helsingborg transporteras till Västerås för att sedan transporteras tillbaka till en konsument i Helsingborgstrakten.

Everfresh är ett tjänstemannaföretag som sköter inköp och försäljning av frukt och grönt, medan Nowaste sköter logistiken och det praktiska arbetet med varumottagning, plocka orders samt att de sköter det praktiska kring fastigheten. Långeberga förvaltning är ett systerbolag till Everfresh som tillsammans med Nowaste har ett delat ansvar för driften av fastigheten.

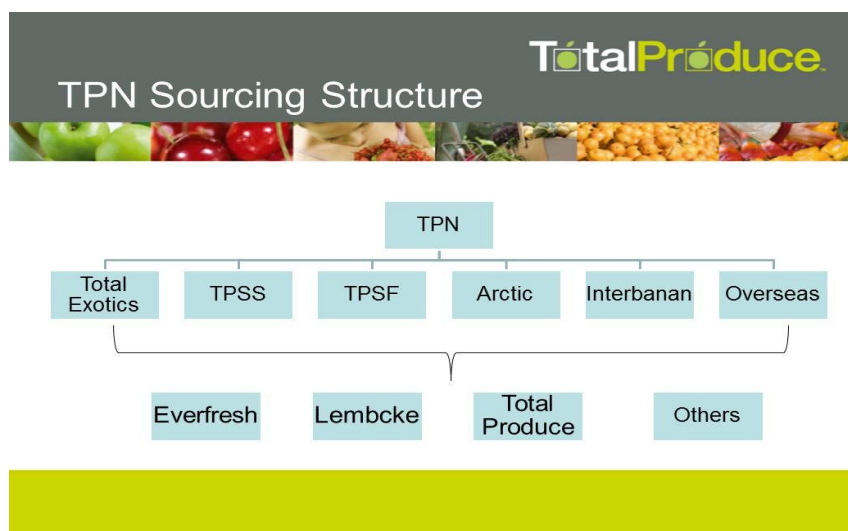
I de övergripande företagsstrategierna för 2008 står det att företaget ska öka sin andel ekologiska produkter. Målet var att 10 % av den totala omsättningen ska utgöras av ekologiska produkter år 2009. Detta mål uppnåddes inte, 2011 var andelen endast 5 %. I de övergripande företagsstrategierna för 2010 står det att Everfresh *skall vara aktiva och marknadsledare inom det ekologiskt odlade sortimentet och sträva efter en årlig volymtillväxt.* Det står även att företaget *skall verka för en långsiktig och medveten satsning för att minska vår egen och våra intressenters negativa miljöpåverkan* (Everfresh AB , 2010). Det finns också en strategisk plan för kvalitet och miljö. I den står det konkreta förslag på vad som ska göras, när det ska göras eller följas upp samt vem som är ansvarig. (Everfresh, 2010) De övergripande målen gällande ekologiska produkter har förändrats med

åren. Från en utsatt procentsiffra gällande andelen ekologiskt till det mer svävande att de ska öka den årliga volymtillväxten.

För drygt tio år sen var Everfresh certifierat enligt ISO 14001. Men på grund av en omstrukturering i företaget då flera bolag gick samman och koncernen var i en expansionsfas blev det övermäktigt att leva upp till certifieringen. Företaget tog då beslut att gå ur då det inte kändes rätt att fortsätta vara certifierade när de inte kunde leva upp till sina åtagande. Det var ingen som hade tid att underhålla systemet och eldsjälarna var få. (Jönsson, 2012)

1.4 Organisationsstruktur och ansvar

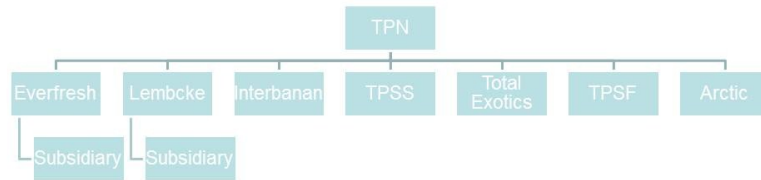
Everfresh AB ingår i världskoncernen Total Produce plc. Kontoret i Helsingborg är en del av Total Produce Nordic (TPN) som i sin tur innefattar flera bolag. Se strukturkarta i figur 1 och figur 2. I Helsingborg sitter VD Niels Klem Thomsen, som är ansvarig för Everfresh, Sverige. Under VD:n finns det sju grupper som ingår i ledningen och affärsgruppen, fyra inom Everfresh, en inom Nowaste, en från Interbanan Scandinavia och slutligen en från Total Produce Nordic.

Figur 1 visar inköpsstrukturen i Total Produce Nordic. (Lange, 2012)

TPN Legal Structure

TotalProduce

Figur 2 visar företagsstrukturen i Total Produce Nordic. (Lange, 2012)

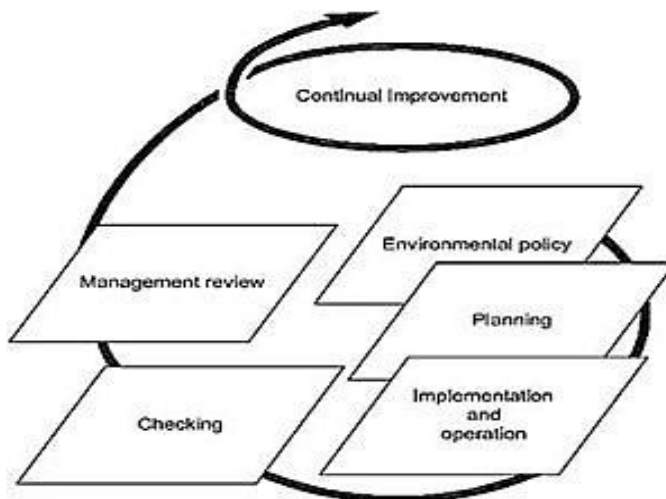
2. Bakgrund

Everfresh AB är Sveriges största frukt och grönsaksgrossist, de levererar dagligen frukt och grönt till framförallt COOP, men även till City Gross, en del ICA butiker och andra mindre aktörer samt grossistkunder. Dessa benämns som kunder i rapporten. Konsumenter är vi som köper frukt och grönt i butikerna.

2.1 ISO 14001

ISO 14001 är det enda miljöledningssystemet som är internationellt accepterat. Den första versionen utkom 1996 och en uppdatering gjordes 2004. För närvarande pågår den andra uppdateringen av ISO 14001, ett arbete som beräknas vara klart 2013-2014. Standarden är utformat för att passa alla typer av företag och organisationer och tillämpas på ett likartat sätt över hela världen. Idag är ca 4000 organisationer i Sverige certifierade och närmare 250 000 organisationer i världen. Det har vetenskapligt visat sig att kostnaden för att certifiera sig är återbetald inom ett till två år, denna information kommer från boken ISO 14001 för små och medelstora företag skriven av Torbjörn Brorson och Richard Almgren (2009) samt muntligen av Torbjörn Brorson. Företagsledning, kunder, medarbetare och andra intressenter har upplevt bättre kvalitet, ökad motivation, bättre förutsättningar att klara av framtida kundkrav och mindre slöseri med resurser, för att nämna några exempel. (Brorson & Almgren, 2009)

2.2 Plan Do Check Act – cykeln

Figur 3 visar Plan – Do – Check – Act cykeln, eller Planera – Genomför – Följ upp – Förbättra på svenska (PDCA-cykeln). (enemalta, 2011)

Cykeln i figur 3 visar metodiken som används i ISO 14001. Först och främst måste organisationen upprätta en miljöpolicy som blir grunden i miljöledningssystemet. Den ska innefatta de ambitioner som organisationen har. Nästa steg, enligt ISO 14001 standarden, är att göra en planering som fastställer vilka mål och processer som behövs för att åstadkomma resultat som överensstämmer

med organisationens miljöpolicy. Införande och tillämpning betyder helt enkelt att organisationen praktiskt ska göra det som bestämdes under planeringen. För att veta om organisationen förbättrar sig är det viktigt att följa upp, övervaka och mäta processar med utgångspunkt från miljöpolicy, övergripande och detaljerade miljömål samt lagar och andra krav. Resultaten från denna uppföljning ska sedan rapporteras. (ISO 14001:2004) Med planerade intervall skall högsta ledningen utvärdera miljöledningssystemet för att säkerställa att det är verkningsfullt, lämpligt och tillräckligt. Till slut är det ständig förbättring i PDCA-cykeln. Ständig förbättring är ett relativt begrepp som måste sättas i relation till organisationens resurser och ambitionsnivå. Det är dock viktigt att veta att allt i miljöledningssystemet inte behöver förbättras samtidigt. Det är de små stegen som är viktiga. Det viktiga är att kunna visa på att det har skett förbättringar på något eller några områden. (Brorson & Almgren, 2009)

2.3 Systemelementen

Standarden består av fem huvudkomponenter och 17 systemelement. Vart och ett av dessa 17 systemelement innefattar ett antal skall-krav. Totalt finns det 55 skall-krav att uppfylla. Under varje systemelement-rubrik skrivs vad som gäller enligt ISO 14001-standarderna.

De 17 systemelementen under huvudgrupperna är:

4.2 Miljöpolicy

4.3 Planering

4.3.1 Miljöaspekter

4.3.2 Legala och andra krav

4.3.3 Övergripande miljömål, detaljerade miljömål och handlingsplaner

4.4 Införande och tillämpning

4.4.1 Resurser, roller, ansvar och befogenheter

4.4.2 Kompetens, utbildning och medvetenhet

4.4.3 Kommunikation

4.4.4 Dokumentation

4.4.5 Dokumentstyrning

4.4.6 Verksamhetsstyrning

4.4.7 Beredskap och agerande vid nödlägen

4.5 Uppföljning

4.5.1 Övervakning och mätning

4.5.2 Utvärdering av lagar och andra krav

4.5.3 Avvikelse, korrigerande och förebyggande åtgärder

4.5.4 Redovisande dokument

4.5.5 Intern revision

4.6 Ledningens genomgång

(Brorson & Almgren, 2009)

3. Metod

Under varje systemelement förenas teori, empiri och analys. Detta för att öka läsbarheten och förståelsen för varje systemelement samt för att undvika upprepningar under andra avsnitt i rapporten.

3.1 Fokus

Jag fokuserar på de mest förväntade miljöaspekterna som transport, energi, vatten, avfallshantering och kemikalier men företagets alla miljöaspekter ska identifieras. Jag tar reda på personalens åsikter och synsätt på miljöaspekter men även vilken befattning som bör ansvara för de olika aspekterna eller systemelementen i ISO 14001. Fokus kommer även att läggas på hur Everfresh kan kommunicera sitt miljöarbete både internt och externt.

En prioriteringslista görs för hur de ska prioritera de olika miljöaspekterna jag finner under arbetets gång. Everfreshs miljöaspekter dokumenteras och sammanfattas i tabellform.

Utefter denna tabell med tillhörande förklaringar ska Everfresh sedan kunna göra egna bedömningar av framtida miljöaspekter.

I detta arbete hanterar jag ett flertal juridiskt sett olika bolag, Nowaste logistics AB, TPNL, Interbanan och Everfresh AB men de kommer att behandlas som ett under namnet Everfresh, enligt överenskommelse med min handledare Paulina Luedtke.

3.2 Avgränsningar

I detta arbete kommer jag inte att göra några tidtabeller för när åtgärder bör vara gjorda; jag kommer inte heller att göra budgetberäkningar; samt att jag inte kommer att behandla vilka lagar och förordningar som berör företaget. Dessa tre aspekter måste företaget själva stå för. Mitt arbete fokuserar på den fysiska anläggningen i Helsingborg, men jag gör också besök hos kunder. Det betyder att fler bolag än Everfresh berörs, t.ex. Nowaste och Total Produce Nordic Logistic (TPNL). Everfresh i Helsingborg ingår i en världskoncern som jag inte berör som helhet. Aspekter som arbetsmiljö och säkerhetsfrågor berör jag bara lätt. Detaljerade miljömål och handlingsplaner ger jag korta förslag på; mer detaljerade sådan måste företaget själva göra efter deras förutsättningar gällande mänskliga och ekonomiska resurser.

3.3 Metoder för granskning av dokument och litteratur

Genom att läsa och gå igenom företagets olika dokument och policys får jag en bild av företagets värderingar. Jag går igenom litteratur, främst *Environmental management av T. Brorson och G. Larsson* och ISO 14001-standarden för att sätta mig in i och förstå hur ISO 14001 fungerar och är uppbyggt. ISO 14001-standarden benämns som *standarden* på vissa ställen i rapporten. Jag går även igenom Everfreshs intranät för att ta del av vad som kommuniceras inom företaget.

3.4 Konkurrenterna

Genom att studera konkurrenternas hemsidor och där gå igenom deras miljö- och kvalitetsarbete får jag en uppfattning om vad de prioriterar och hur de kommunicerar sitt budskap utåt.

3.5 Plats- och kundbesök

En annan viktig del är att jag sitter på företaget ett par dagar i veckan och jobbar. Detta är en förutsättning för att ha intervjuer med personer från olika avdelningar. Det är också viktigt för att göra observationer om hur företaget fungerar och deras tankesätt kring miljö.

På plats i Helsingborg pratar jag med många av de anställda från de flesta avdelningar.

Jag gör platsbesök på två av de butiker som Everfresh levererar till, Coop Forum Lund och City Gross Lund. De får svara på frågor kring leverans, bemötande, vilka krav de har och miljöarbete, se frågorna i bilaga 2.

3.6 Enkätundersökning och intervjuer

Genom att sammanställa frågor till b.la. säljchefen, inköpschefen, fastighetsansvarig, miljöansvarig, affärsutvecklare och VD får jag en god bild av hur de förhåller sig till miljöfrågan. Ett tjugotal personer från olika avdelningar och butiker får frågor som är relevanta för att ta reda på företagets miljöaspekter. Även personer på Helsingborgs kommun, renhållningsanläggningen och reseföretaget som anlitas vid de flesta flygresor kontaktats. Kontakten sker genom personliga intervjuer, telefonmöten samt mailkontakt. De som intervjuas eller kontaktas kan läsas i bilaga 1. När svaren från intervjun eller samtalet är sammanställda till text får vederbörande läsa igenom texten och ge kommentarer om något bör ändras, tas bort eller kompletteras. Denna metod säkerställer att de intervjuade kan stå för det jag skriver och att inga missförstånd äger rum där de står som källhänvisning/källa. Svarefrekvensen på enkäter och mail är 100 %. De flesta intervjufrågor kommer från *Environmental management workbook (Brorson & Larsson, 2006)*. De frågor som inte kommer från nämnd litteratur skriver jag själv utifrån vad som är relevant för just Everfresh.

3.7 Miljöutredningens utformning

Jag gör en miljöutredning utifrån de förutsättningar som finns, förutsättningar som tillgänglighet till Everfreshs lokaler och personal. Fokus ligger på företagets miljöaspekter samt att göra en modell för att bedöma dem. Miljöaspekterna utreds genom att läsa dokument, läsa relevant litteratur, göra intervjuer med berörda personer; samt genom att jag använder kunskap som jag tillförskaffat mig under min utbildning till miljövetare. Modellen utformas enligt riktlinjer i relevant litteratur, som i detta examensarbete är litteratur från T. Brorson, G. Larsson, R. Almgren samt ISO 14001-stadarden.

3.8 Värdering av miljöaspekter

Värderingen av miljöaspekter görs när alla miljöaspekter är identifierade. De jämförs då med varandra. Hänsyn tas till vilka krav som ställs på företaget från kunder och leverantörer. Där lagkrav och förordningar också är av stor vikt. Tolkningar görs av miljöpolicy vid värdering. Genom att gå igenom relevant litteratur får jag en fingervisning om hur de olika miljöaspekterna kan värderas. Miljöaspekterna kommer att värderas enligt en skala. Skalan går från 1 till 3, där 3 betyder betydande miljöaspekt med hög prioritet och 2 betyder betydande miljöaspekt med medelhög prioritet. En miljöaspekt som inte bedöms som betydande ges värderingen 1.

4. De nationella miljömålen

Det finns 16 nationella miljömål i Sverige. De flesta av dessa har Everfresh AB möjlighet att bidra till och är faktorer som bör beaktas då bolaget identifierar de betydande miljöaspekterna och sätter egna miljömål. De miljömål som inte direkt berör Everfresh är: Säker strålmiljö, Levande skogar och Storslagen fjällmiljö. Indirekt kan dock Myllrande våtmarker och Levande skogar vara ett miljömål även för Everfresh; om det är så att skogar skövlas och våtmarker dräneras till förmån för odlingar. De miljömål som Everfresh kan bidra till förbättring är: Begränsad klimatpåverkan, Frisk luft, Bara naturlig försurning, Giffri miljö, Skyddande ozonskikt, Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Det finns även regionala miljömål för Skåne. De innefattar 15 miljömål, av förklarliga skäl är inte Storslagen fjällmiljö med. (Miljömål, 2010)

Näringslivet är en viktig aktör för att Sveriges miljö kvalitetsmål ska nås. Näringslivet, där inräknat Everfresh, bidrar till många av de problem som ska minskas eller elimineras för att nå miljö kvalitetsmålen. Det finns gott om exempel på företag som rent ekonomiskt tjänar på att ha ett aktivt och väl utvecklat miljöarbete. (Miljömål, 2010)

Genom att använda miljö målen och ta upp dem på dagordningen kan företaget jobba än mer målinriktat på miljöområdet. På hemsidan för miljö mål finns det en flik som är avsedd för näringslivet med konkreta tips och förslag.

5. Resultat och analys

Mina resultat redovisas enligt Brorson och Almgrens metod som bygger på de 17 systemelementen i ISO 14001-systemet (Brorson & Almgren, 2009). Resultatdelen innefattar de fakta jag finner kring miljöaspekterna samt motivering till hur jag värderar varje enskild miljöaspekt. Som nämnts i metoddelen, förenas teori, empiri och analys.

5.1 Benchmarking med Konkurrenterna

Everfresh AB har i huvudsak tre konkurrenter, Ewerman, Saba och ICA frukt & grönt. Nedan gör jag en översiktlig benchmarking med konkurrenterna för att undersöka hur Everfresh står sig.

Ewerman har, enligt deras hemsida, ett strukturerat miljöarbete som bygger på kraven för ISO 14001 samt företagets egenkontroll och myndighetskrav. Enligt min tolkning av Ewermans hemsida är de inte certifierade, men de arbetar efter metoderna i ISO 14001. Liksom Everfresh lämnar Ewerman sitt organiska avfall till NSR för rötning till biogas, denna biogas blir sedan fordonsgas. Resterna av produkten blir jordförbättringsmedel. (Ewerman, 2010)

Saba har inget omfattande miljöarbete som framgår av deras hemsida. Det som går att hitta på deras hemsida är två punkter som säger något om miljön: *Vår produktion och varuförsörjning sker miljöanpassat och resurssnålt* och *Vi efterlever aktuell lagstiftning*. Lagstiftningen kan ses som en självklarhet. För övrigt märks det på deras sida att det är livsmedelssäkerheten som är deras absoluta topprioritet. Saba ställer vissa miljökrav på odlarna av deras produkter; t.ex. erbjuder de ett flertal produkter som är KRAV-certifierade, IP/Eurepgap är företagets minimikrav på deras odlare och innebär att varje odlare har ett IP-nummer samt att alla åtgärder i odlingen dokumenteras. De har leverentörsrevision enligt Eurepgap, vid revisionen görs även spårbarhetstest. Slutligen säkerställer företaget att deras produkter är GMO-fria genom ramavtal med dess leverantörer. (Saba, 2005)

Everfresh största konkurrent är troligen ICA frukt & grönt. ICA frukt & grönts miljöarbete är detsamma som för ICA-koncernen.

ICA har ett gediget miljöarbete. De har som ett övergripande mål att minska sin direkta miljöpåverkan, att minska koncernens energianvändning samt minska andelen avfall. En annan prioritet de har är att bevara den biologiska mångfalden. Det görs bl. a. genom att utbudet av ekologiska och miljömärkta produkter utvecklas och utökas. ICA frukt och grönt kommunicerar via ica.se sin gemensamma policy för kvalitet, miljö och socialt ansvar. ICA har en tydlig redovisning av sitt miljöarbete i alla led. (ICA, 2012)

Everfresh har ett bra miljöarbete jämfört med Saba och Ewerman, däremot är de efter ICA frukt och grönts miljöarbete. Min bedömning görs efter jämförelse mellan företagens hemsidor. ICA frukt och grönt har ingen egen hemsida utan deras arbete faller under ICA.se.

5.2 Intervjuer med VD och personal.

VD **Niels Klem Thomsen** får svara på en del övergripande frågor. Enligt honom så eftersträvar företaget mer effektivitet med mindre resurser. Han ser i dagsläget ingen mening med att låta Everfresh certifiera sig enligt någon standard, däremot är ett internt miljöledningssystem mer aktuellt. Anledningen är att han inte ser någon vinning med att göra det utan att det är viktigare att det finns ett brett miljötank bland de anställda och att policys efterlevs. Vidare anser han att det är viktigt att logistiken effektiviseras.

Det finns hela tiden tankar på att utöka verksamheten, då gärna med produkter som kan vara en naturlig del av flödet. Produkterna bör hålla samma typ av kylkrav som dagens produkter gör för att kunna bibehålla en effektiv logistikkedja. Niels Klem Thomsen tar upp miljöfrågorna vid de affärsmöten där det känns lämpligt och relevant. Det är även viktigt för honom att företaget har en grön profil att visa upp och att de bland kunder och samarbetspartners anses vara ett miljömedvetet företag. (Klem Thomsen, 2012). Niels får även svara på en enkät, se bilaga 3. Enkätfrågorna besvaras i en skala från A till E. En sammanfattning av svaren gav 36 % på A (Så är det hos oss, jag håller fullständigt med), 38 % på B (Jag kan inte hålla med fullständigt men påståendet stämmer till vissa delar) och 26 % på C (Det här kan jag inte hålla med om). Flest A-svar finns under grupperna *Avfall* och *Störningar i omgivningen*. Flest C-svar är under *Produkter och tjänster* och *Utsläpp av föroreningar till luft och vatten*. (Klem Thomsen, 2012)

Louise Geisler, säljledare, får svara på frågor kring miljön ur säljarnas synvinkel. Se frågorna i bilaga 2. Sammanfattningsvis tycker säljarna att miljöfrågan är viktig men inget de tänker på dagligdags. Få eller ingen är medveten om vad som står i företagets miljöpolicy. Det är längesedan den lästes och inget som står på dagordningen vid möten. De är positiva till ett miljöledningssystem under förutsättning att det inte är krångligt eller innebär en massa extra arbete. Det är möjligt att Everfresh kan vinna marknadsandelar genom att kommunicera sitt miljöarbete mot kunder, dock inte säkert; t.ex. COOP, som enligt avtal måste köpa in en viss del frukt och grönt från Everfresh och därmed säkras Everfreshs ställning på marknaden. Kommunikation av miljöarbetet kan vara en aspekt till Everfreshs fördel i nya upphandlingar men också för att stärka sitt samarbete med COOP. Säljarna kan inte ställa några krav på sina kunder. Däremot önskar deras kunder, framförallt COOP, ett KRAV-märkt sortiment både till sina KRAV produkter och till sina Änglamarksprodukter. Kunderna efterfrågar kvalitet, bra pris, och leveranssäkerhet. Vad gäller hur pris och miljö viktas mot varandra

kan den miljömässigt mer positiva produkten vinna över en likvärdig produkt som inte är lika miljömässigt "rätt"; förutsatt att det inte är för stor prisskillnad. Det är ofta priset som styr. En positiv aspekt är att efterfrågan på KRAV-märkta råvaror ökar och att COOP som företag vill öka sin mängd ekologiska varor. (Geisler, 2012)

Agne Åberg, tradingchef, får svara på frågor kring inköp. Se frågorna i bilaga 2 samt frågorna 14.1 till 14.4 och 14.7 i bilaga 4.

Agne Åberg känner väl till företagets miljöpolicy och tycker att miljöfrågorna är mycket viktiga att arbeta med. Det är viktigt för inköparna att kunna erbjuda sina kunder, butikerna, ett brett sortiment för att de ska kunna erbjuda konsumenterna både ekologiska och konventionella produkter. Enligt Agne Åberg behöver de inte kompromissa i någon större utsträckning gällande pris och miljö, det går att få båda. Det finns kunder som vill betala mer för ekologiska varor och då ska det finnas ett sortiment för dem också. Prismässigt har Everfresh de senaste åren sett att ekologiskt odlat närmar sig priset på konventionellt odlade produkter. Det sociala ansvaret är också en viktig aspekt för Everfresh som de arbetar mycket för. Framförallt den yngre generationen som växer upp som medvetna och upplysta konsumenter efterfrågar fairtrade-märkta varor. Närodlade och säsonganpassade produkter är också viktigt att kunna erbjuda då marknaden efterfrågar detta. Begreppet "närodlad" är relativt samt att det är en fråga som måste lösas logistiskt. Enligt Agne Åberg eftersträvar inköparna: *billigast möjliga transport till minsta möjliga miljöpåverkan*. De eftersträvar transporter med båt och tåg samt att alla transporter, oavsett typ, ska vara maximerade. Everfresh jobbar hårt för att lastbilar inte ska köra runt med tomma luftrum i fordonen. Kunderna beställer varor av Everfresh i ett internetbaserat beställningssystem, On Lime, som gör att de direkt kan beställa vissa varor från lokala odlare till sin lokala butik. Företaget har idag inget eget dokumenterat arbete för att följa upp hur deras produkter påverkar miljön. I Sverige är många odlare IP¹-anslutna vilket betyder att dokumentation finns om deras odling. Globalt sett kräver Everfresh att alla deras odlare är certifierade enligt GLOBAL G.A.P² eller liknande standard. Således har alla leverantörer en

---

¹ IP-odling står för Integrerad Produktion och innebär enligt Grön produktion följande:

Grundpelarna i svensk Integrerad Produktion är en odling där:

- *anpassning sker mot ekologiskt och ekonomiskt uthålliga metoder*
- *produkternas säkerhet och kvalitet prioriteras.*
- *odlarens arbetsmiljö förbättras*
- *alla åtgärder i odlingen dokumenteras*
- *odling, inklusive dokumentation, är ställd under oberoende kontroll.* (Grön Produktion AB, 2004)

² GLOBAL G.A.P (Good Agricultural Practice) är en global organisation som sätter upp standarder för certifiering av produkter från jordbruket, världen runt. Standarden täcker in hela odlingsprocessen, från frö till färdig produkt som lämnar lantbruket. Det sker årliga inspektioner på de lantbruk som är certifierade samt en del oannonserade besök. (GLOBAL G.A.P, u.d.)

dokumentation av dess odlingar.

Gällande utbildning av personalen i miljöarbete så sker det löpande på månadsmöten, samt vid behov om det händer något exceptionellt som krisen kring groddar förra året.

På förpackningssidan kan inköparna påverka valet av förpackning, men praxis är att leverantörerna redan har ett lämpligt förslag på förpackning. (Åberg, 2012)

5.3 Butikernas miljöarbete

Jag besöker Coop forum och City Gross i Lund där jag pratar med de frukt- och gröntansvariga, Malin Östbring på Coop och Marcus Norrheden på City Gross. Frågorna de får svara på kan läsas i bilaga 2. Sammanfattningsvis föredrar de returbackarna för leveranser av frukt och grönt. Ingen av dem känner till Everfreshs miljöpolicy. Coop har ett kök i butiken där de tar tillvara på varor som inte säljs där de gör dagsluncher, det har inte City Gross. City gross har ett svinn på 1 % som går till stans biogasanläggning. Coop har ett svinn på 5 - 6 % men en del av detta svinn går till butikens kök, så den faktiska siffran för vad som kastas är okänd. Det ska noteras att City Gross har en väldigt låg andel svinn. Jag har inte forskat vidare i vad det beror på. De krav de båda ställer på sina leverantörer är att varorna håller en hög kvalitet och rätt lastade pallar. Deras kunder efterfrågar ett brett sortiment och en ökad andel ekologiskt och fairtrade. Coops kunder vill ha färdigförpackade frukt och grönsaker, de tycker det är fräscht och praktiskt. City Gross kunder vill å andra sidan ha lösviktssystem, de anser att det inte är miljövänligt med plastförpackningar kring varorna.

6. Everfresh miljöarbete i förhållande till ISO 14001

Nedan gör jag en genomgång av hur Everfreshs miljöarbete förhåller sig i en jämförelse med kraven i ISO 14001. Jag lägger tyngdpunkten på att identifiera och prioritera miljöaspekterna men jag behandlar även övriga systemelement i ISO 14001.

6.1 Miljöpolicy. Systemelement 4.2

Enligt standarden ska en miljöpolicy innehålla följande:

Högsta ledningen skall fastställa organisationens miljöpolicy och säkerställa att den, inom den definierade omfattningen av miljöledningssystemet:

- a) är relevant i förhållande till organisationens aktiviteter, produkter och tjänster, deras typ, storlek och miljöpåverkan;*
- b) innehåller ett åtagande om ständig förbättring och förebyggande förening;*
- c) innehåller ett åtagande om att följa tillämpliga lagar och andra krav som organisationen berörs av och som kan relateras till organisationens miljöaspekter;*
- d) utgör grunden för att fastställa och följa upp övergripande och detaljerade miljömål;*
- e) är dokumenterad, införd och underhållen;*
- f) är kommunicerad till alla personer som arbetar för eller på uppdrag av organisationen;*
- g) är tillgänglig för allmänheten.*

(ISO 14001:2004, p. 10)

Följande text är Everfresh AB:s miljöpolicy, direktciterad.

Everfresh arbetar aktivt för en långsiktigt hållbar utveckling. Det innebär att vi värnar om människors och djurs hälsa och inte i onödan tär på naturens resurser.

Miljöhänsyn ska integreras i verksamheten utifrån marknadsmässiga villkor.

Everfreshs åtagande:

Vi ska uppfylla eller överträffa kraven i miljölagstiftningen i de länder där vi är verksamma.

Vi ska ta miljöhänsyn vid alla typer av större affärsmässiga beslut, framför allt i förebyggande syfte.

Vi ska sträva efter en helhetssyn och en ständig förbättring inom miljöområdet i vårt dagliga arbete.

Vi ska tillhandahålla produkter, som utifrån en helhetssyn har en mindre miljöpåverkan än andra likvärdiga produkter.

Vi ska informera våra kunder om produkters miljöegenskaper och miljömärkningar, för att ge dem god kunskap och möjlighet att utifrån miljöavseende välja en bättre produkt.

Vi ska arbeta för att minska miljöbelastningen vid transport av varor.

Vi ska verka för en långsiktig och medveten satsning för att minska vår egen och våra intressenters negativa miljöpåverkan genom att minska utsläppen av växthusgaser.

Vi ska sträva efter en ökad användning av förnyelsebara energikällor och minskat energispill.

Vi ska minska mängden restavfall, genom sortering av olika material och återanvändning.

Vi ska öka kunskapen och höja medvetenheten kring miljöfrågor inom företaget, genom att kontinuerligt utbilda de anställda inom de för företaget relevanta miljöområdena. Vi ska också ta tillvara på medarbetarnas engagemang och medvetenhet.

För att minska den totala miljöpåverkan ska vi påverka, ställa krav och samarbeta med andra företag, myndigheter och organisationer.

Miljöpolicyen för Everfresh är framtagen av Paulina Luedtke och fastställd av ledningen 2008. Policyen uppfyller kraven i ISO 14001 och finns kommunicerad på Everfreshs intranät. De flesta anställda har läst denna men oftast i samband med att de anställdes på företaget.

Förslagsvis fortsätter personen, anser jag, som innehar tjänsten *miljöansvarig* vara ansvarig för detta systemelement.

6.2 Planering. Systemelement 4.3

6.2.1 Miljöaspekter. Systemelement 4.3.1

Skall-kraven i standarden för miljöaspekter lyder som följer:

Organisationen skall upprätta och underhålla rutiner för att:

- a) identifiera de miljöaspekter som orsakas av aktiviteter, produkter och tjänster inom miljöledningssystemets omfattning som organisationen kan styra, och de miljöaspekter som den kan påverka. När detta görs skall organisationen ta hänsyn till planerad eller pågående utveckling och nya eller förändrade aktiviteter, produkter och tjänster,*
- b) avgöra vilka aspekter som har eller kan ha en betydande påverkan på miljön (d.v.s. betydande miljöaspekter).*

Organisationen skall hålla denna information dokumenterad och aktuell.

Organisationen skall säkerställa att den tar hänsyn till de betydande miljöaspekterna när miljöledningssystemet upprättas, införs och underhålls. (ISO 14001:2004, p. 10)

Enligt ISO 14001-standardens definition är en miljöaspekt delar av en organisations aktiviteter/verksamhet eller produkter eller tjänster som kan påverka miljön. Miljöpåverkan är enligt standarden varje gynnsam

eller ogynnsam förändring i miljön som helt eller delvis orsakas av organisationens miljöaspekter. (ISO 14001:2004, p. 8) Enkelt uttryckt kan det förklaras med att miljöaspekterna är "orsak" och miljöpåverkan är "verkan" i orsak och verkan resonemanget. De miljöaspekter som kan orsaka betydande miljöpåverkan och/eller har legala eller andra krav som påverkar organisationen, benämns betydande miljöaspekt. En sammanställning av alla miljöaspekter kan läsas i bilaga 5 samt tabell 19 och tabell 20.

Miljöpåverkansbeskrivningar i tabellerna hämtas främst att från *Environmental management av Torbjörn Brorson och Gösta Larsson* (Brorson & Larsson, 2006).

De flesta frågorna som jag använder mig av för att undersöka miljöaspekterna och läget i företaget kan läsas i bilaga 4.

Hur jag har värderat miljöaspekterna beskrivs under rubrik 3.8 Värdering av miljöaspekter.

6.2.2 Lokalisering

Everfresh ligger på ett industriområde, Långeberga, i Helsingborg. Företagen runt om är bland annat ett antal olika frukt- och gröntimportörer. Ett flertal av företagen är mindre importörer i branschen, men även Everfreshs större konkurrenter som Ewerman och ICA frukt och grönt finns på området. Området känns homogent då de flesta byggnader är byggda i samma färgskala och med diskreta företagsskyltar. Närheten till järnvägen samt E4/E6:an gör läget optimalt för lastning av gods som ska vidare ut i landet. Området ligger även relativt nära hamnen i Helsingborg vilket underlättar logistiken.

Den gamla delen av Everfresh byggdes 1999, 2000 och 2011 stod den nya delen klar. Däremellan har det gjorts några mindre tillbyggnationer. Det finns inga kända klagomål från allmänheten som störs av verksamheten. Företagen runt omkring har heller inga klagomål på Everfresh. Företaget känner inte till om närliggande bolag har expansionsplaner. Däremot finns det ett samarbetsprojekt mellan ett par företag i närheten av varandra (inkl. Everfresh) att bygga ett vindkraftverk för att få tillgång till en hållbar energikälla. Den nya delen är byggd enligt green buildings krav. (Ring, 2012) Kraven innebär att byggnaden använder 25 % mindre energi än tidigare eller jämfört med nybyggnadskraven i BBR - Boverkets Byggnads Regler (Sweden green building council, 2011). Framtidsplanerna för området är utökad verksamhet av logistik-, lager- och kontorsverksamhet. Ett hotell och serviceverksamhet för resande längs motorvägarna planeras också. (Stadsbyggnadsförvaltningen , 2011)

Värderingen till 1:or bygger på att omgivningen inte störs av verksamheten, troligen på grund av att de flesta är inom samma bransch samt att Everfresh har jobbat miljömedvetet gällande

nybyggnationer. Drivkrafterna är att följa gällande lagstiftning, Sveriges miljömål samt upprätthålla en god relation med grannarna, både företag och hushåll. Se Tabell 1 för en sammanfattning av denna miljöaspekt.

Tabell 1 sammanfattar miljöaspekterna Omgivningen och Byggnaden.

Miljöaspekt, lokalisering	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Omgivningen	Företaget har idag goda relationer med sin omgivning och har ett ständigt arbete mot förbättrad och effektiviserad verksamhet.	Mark tas i anspråk.	Fortsatt god relation med grannarna. Följa legala och andra krav. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Byggnaden	Nya byggnaden är byggd enl. Green building.	Utsläpp till luft. Mark tas i anspråk.	Minskade driftskostnader. Följa lagar och andra krav. Åtagande i miljöpolicy.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.3 Mark och grundvatten

Marken som Everfresh tagit i anspråk för sin byggnad har varit åkermark. En bäck som gick genom området drogs om för att göra det möjligt att bygga. I samband med planeringen av den nya tillbyggnaden gjordes en geoteknisk undersökning. Den visar att marken består av fyra lager. Lager 1 är mulljord med en mäktighet om 0,2 – 0,4 m, friktionsjord består lager 2 av med en mäktighet om 0,0 – 1,0 m, lager 3 med en mäktighet om 1,5 – 4,0 m är morän, slutligen består lager 4 av lersten och sandsten (Jönsson, 2008). Bedömningen av föroreningar till mark och vatten är små. Det som kan inträffa är om ammoniak från kylanläggningarna läcker ut eller att det händer olyckor med lastbilarna på lossnings- och lastningsplattorna. Läckage av ammoniak till mark och/eller vatten bedöms som liten då kylanläggningarna kontrolleras månadsvis samt att det enbart är ett fåtal personer som har tillgång till utrymmet där ammoniak förvaras. Risken för olyckor där lastbilarna är inblandade bedöms också som liten då det historiskt sett har skett väldigt få olyckor där miljögifter läckt ut till mark eller vatten relaterat till hur många transporter som anländer varje dag. Företaget har inte kontrollerat om det finns några gamla föroreningar i marken. (Ring, 2012)

Verksamheten använder idag inget grundvatten eller egna borrhåll, utan använder enbart kommunalt vatten och avlopp. Eventuellt spill eller läckage från t.ex. lastbilar rinner ut i dagvattenbrunnar och vidare ut till närbelägna vattendrag och så småningom ut i havet. För vissa typer av olyckor har brandkåren teknik för att stoppa flödet i avloppsriören samt att Everfresh kan ta hand om och pumpa upp vissa typer av föroreningar. (Ring, 2012)

Värderingen bygger på att det historiskt sett inte har skett några större och allvarliga olyckor på företaget. Den största risken är att det kan hända något med lastbilarna under tiden de lossar eller lastar. En 2:a i värdering bygger på att Everfresh inte har några handlingsplaner ifall det sker en olycka där t.ex. olja eller diesel läcker från lastbilar. Vid olyckor finns det alltid en risk för påverkan på mark och grundvatten. Drivkrafterna är Sveriges miljömål, lagstadgade och andra krav, samt att se till så ingen kontamineringsrisk finns. Se Tabell 2 för sammanfattning.

Tabell 2 sammanfattar miljöaspekterna för Mark och Grundvatten.

Miljöaspekt, mark & grundvatten	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Mark	Marken är relativt nyligen undersökt i en geoteknisk undersökning. Få olyckor har skett genom åren.	Risken för utsläpp av miljöfarliga ämnen bedöms som liten. Större läckage av miljögifter till marken kan få allvarliga konsekvenser för fauna och flora.	Lagar och andra krav. Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för sanering av mark. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Grundvatten	Inget grundvatten används idag i verksamheten. Få olyckor har skett genom åren.	Risken för utsläpp av miljöfarliga ämnen bedöms som liten. Större läckage av miljögifter till grundvattnet kan få allvarliga konsekvenser för faunan i och kring vattendragen samt för floran.	Lagar och andra krav. Minimera risk för utsläpp till grundvatten. Kostnader för sanering av grundvatten. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.4 Vatten

Everfresh använder sig uteslutande av kommunalt vatten. Vattenanvändningen är relativt liten. I huvudsak används vatten i köket till personalrestaurangen, renhållning samt för toaletter och sanitet. En del av kylsystemet använder vatten, främst under sommaren. Företaget kan följa upp och ha koll på sin vattenförbrukning. Genom att logga in på företagssidor som Everfresh har tillgång till är det lätt för dem att ha uppsikt på vattenförsörjningen. De kan se statistik per månad eller år bak i en femårsperiod. Everfresh följer inte upp kvalitén på det kommunala vattnet. De förutsätter att det kommunala reningsverket hör av sig om det uppstår problem som kan spåras till Everfresh. Sommartid ökar vattenförbrukningen något på grund av kylanläggningar i den gamla delen. Vattenförbrukningen 2011 låg på 2605 m³. (Ring, 2012)

Värderingen till en 3:a för kylsystemet bygger på att det finns myndighetskrav att följa för kyltorn, samt att det förekommer kemikalier i systemet. Säkerhetsdatabladen för dessa finns hos leverantören, men inte på Everfresh. För vatten blir värderingen en 2:a då det finns kommunala krav på kvalitén på avloppsvattnet samt att det är en naturresurs som används. Det är förhållandevis lite vatten som används samt att det i princip inte spolas ut några kemikalier i avloppet. Om vattenförbrukningen drastiskt skulle öka bör aspekten ses över för ny utvärdering. Drivkrafterna är myndighetskrav, andra lagar och krav samt Sveriges miljömål. Även i miljöpolicyen finns det indirekta åtagande. Se Tabell 3 för en sammanfattning av miljöaspekterna.

Tabell 3 sammanfattar miljöaspekterna för Vatten i kylsystemet och Vatten från rengöring.

Miljöaspekt, vatten	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Vatten, kylsystem	Everfresh använder idag förhållandevis lite vatten. Kylsystemet i den gamla delen använder, sommartid vatten i ett öppet system.	Användning av en naturresurs. Risk för kemikalieläckage.	Myndighetskrav. Kommunala krav. Åtagande i miljöpolicyen. Lagar och andra krav.	3. Betydande miljöaspekt
Vatten	Vatten till rengöring och toaletter. Everfresh använder idag förhållandevis lite vatten.	Användning av en naturresurs. Viss mängd rengöringsmedel följer med avloppsvattnet.	Kommunala krav. Åtagande i miljöpolicyen. Lagar och andra krav. Kostnad för företaget. Sveriges miljömål Grundvatten av god kvalitet samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.5 Energi

Everfresh är en energikrävande anläggning då de är ett mellanlager för frukt och grönt som måste förvaras i kyllda rum. 2011 var energiförbrukningen 6 535 360 kWh el och 532 704 kWh naturgas. Mängden gas är som störst under vinterhalvåret (nov – mars), då används gasen till uppvärmning av lokaler och tappvarmvatten. Förbrukningen har ökat de senaste åren, detta har naturliga förklaringar som varma somrar samt en ny tillbyggnad. Lars-Göran Ring som är fastighetsansvarig har placerat ut mätinstrument för att kunna mäta var den största förbrukningen sker och när. Som nämnts tidigare under rubriken 6.2.2 Lokalisering är tillbyggnaden byggd enligt Green Buildingkonceptet vilket innebär att företaget kan se en stor skillnad gällande energiförbrukning i den gamla respektive nya delen. Värmealstringen från kylanläggningarna återanvänds i kontorsdelarna. Det finns planer på att

tillsammans med närliggande företag bygga ett vindkraftverk, det skulle öka företagets självständighet samt minska dess miljöpåverkan. Bolaget som Everfresh anlitar för sin elförsörjning är ISO 14001-certifierade. Everfresh har inte gjort något aktivt val gällande grön el, utan använder sig av ett standardavtal. (Ring, 2012)

Värderingen baseras på studier av statistik för energiförbrukningen. En 2:a i värdering betyder att inga akuta åtgärder behöver göras, men att det är en viktig miljöaspekt för företaget och bidrar relativt andra miljöaspekter mycket till miljöpåverkan. Den indirekta miljöpåverkan från Everfresh är hur och var elen produceras. Det arbetas för att Everfresh tillsammans med andra företag ska bygga ett vindkraftverk, det bidrar till att värderingen får en 2:a istället för en 3:a. Naturgas är en fossil källa och svensk el produceras till stor del med kärnkraft och vattenkraft. Drivkrafterna är bland annat kostnader för företaget, Sveriges miljömål och åtagande i miljöpolicy. Generellt sett så är miljömedvetandet högt och det finns ett engagemang mot mindre miljöpåverkan som dessutom leder till kostnadsbesparingar. Se Tabell 4 för en sammanfattning.

Tabell 4 sammanfattar miljöaspekterna som berör energi, el och gas.

Miljöaspekt, energi	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
El	Elanvändningen är stor då anläggningen kräver mycket kyla. Denna aspekt gör att det dessutom är väderberoende. Milda vintrar är bäst ur energisynpunkt.	El har olika miljöpåverkan beroende på vilken källa som tillverkar el. Svensk el kommer ofta från vatten- vind- eller kärnkraft vilket är rena källor. Ger indirekt påverkan.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2 Betydande miljöaspekt.
Gas	Idag används en stor del naturgas.	Användning av fossila bränslen. Utsläpp av växthusgaser.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.6 Råvaror

Frukt och grönt räknas in som råvaror samt det vatten som används vid odling. Miljöpåverkan från odlingen beror från land till land, hur de reglerar sin pesticidanvändning, bevattning och energiåtgång. Everfresh importerar råvaror från hela världen och en metod för dem att säkra en mer miljövänlig odling är via avtalen mellan leverantör och Everfresh. Denna miljöaspekt berör främst odlingarna, vilket Everfresh inte har någon direkt kontroll över.

Denna miljöaspekt värderas till en 2:a. Motiveringen är att det är viktigt att följa upp hur avtalet följs och se över om det går att skärpa avtalen i framtiden. Miljöpåverkan vid odlingar är och kommer troligen att förbli en viktig miljöaspekt som påverkar miljön i många delar av världen. Drivkrafterna är avtal mellan Everfresh och leverantörer, lagar och myndighetskrav, kundförfrågningar samt Sveriges miljömål. Se Tabell 5 för en sammanfattning av miljöaspekterna under råvaror.

Tabell 5 sammanfattar miljöaspekterna för råvarorna Frukt & Grönt, Vatten till odlingar, Pesticider och Övrigt.

Miljöaspekt, råvaror	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Frukt och Grönt	Idag jobbar Everfresh för att tillgodose sina kunder med ett brett sortiment året runt. Detta medför leverantörer från hela världen. Samtidigt jobbar de för att bredda sitt ekologiska sortiment.	Påverkan på den biologiska mångfalden. Användning av fossila bränslen. Användning av vatten för bevattning.	Avtal mellan parter. Krav från kunder. Andra lagar och krav från myndigheter. Sveriges miljömål Ett rikt odlingslandskap.	2. Betydande miljöaspekt.
Vatten	Vid odling sker ofta bevattning. Idag har Everfresh ingen kontroll på hur mycket vatten som används.	Fel metoder av bevattning kan områden drabbade av torka drabbas ännu mer. Risk för att bekämpningsmedel läcker ut i grundvattnet.	Lagar och krav i de länder odlingen sker. Avtal mellan parter. Sveriges miljömål Grundvatten av god kvalitet.	2. Betydande miljöaspekt.
Pesticider	Olika grödor kräver olika typer av bekämpningsmedel och länder har olika lagstiftning och förutsättningar.	Bekämpningsmedel påverkar den biologiska mångfalden och grundvattnet.	Myndighetskrav, lagar och andra krav i de länder odling sker. Kundkrav. Sveriges miljömål En giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Övrigt	Det är viktigt att ingen skogsskövling sker till förmån för odlingar eller plantage. Det går även åt energi för att odla och distribuera råvarorna från producent till konsument.	Energiåtgången från producent till konsument innebär ofta att stora mängder fossila bränslen används. Om skogar skövlas till förmån för odlingar påverkas den biologiska mångfalden och jordens förmåga till CO ₂ -upptag.	Åtagande i miljöpolicy. Lagar och krav gällande odlingar.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.7 Kemiska produkter

Andelen kemiska produkter som används på Everfresh är väldigt få. De har nyligen fasat ut skurpulvret för rengöring av lagerhallarna och ersatt det med en ny teknik som använder enbart vatten. Vattnet joniseras i en maskin och fungerar därefter som tillräckligt rengörande. De produkter som används av lokalvårdarna är miljömärkta och används med måtta. Oftast räcker det med vatten och lite diskmedel. Den kemikalie som har störst miljöpåverkan är ammoniak. Ammoniaken används i kylsystemet då det, enligt Lars-Göran Ring, är det bästa medlet för detta. Risken för olyckor beräknas vara minimal då kemikalien befinner sig i ett slutet system som kontrolleras varje månad av kvalificerad personal. Det är enbart ett fåtal personer som har tillträde till utrymmet där kemikalien förvaras vilket bidrar till ökad säkerhet. Om det skulle ske en olycka bedöms konsekvenserna som små då det snabbt skulle ske en utspädning i luften och få hushåll skulle bli negativt påverkade av doften på grund av att företaget ligger i ett industriområde. En liten mängd kemikalier används i kyltornet för att ta bort risken för kalkbeläggningar och legionellabakterien. (Ring, 2012).

Kemikalierna som används är ECO 30 som inte är klassificerad som farlig enligt direktiv 1999/45/EG. Mängden ECO 30 som används per år är 120 till 160 liter. Det andra medlet som används är K 904 och detta medel är klassificerat som miljöfarligt samt att det finns risk för allvarliga ögonskador. Det går åt 20 till 40 liter K 904 per år. Datasäkerhetsblad finns till dessa, men inte lättillgängligt på företaget. Till denna rapport beställdes datasäkerhetsbladen från företaget som levererar kemikalierna.

Glykolblandning finns i det slutna systemet på den kalla sidan av kylmaskinen. Den varma sidan, kondensorn, är ett kyltorn (Ring, 2012).

Ammoniaken används under kontrollerade former men värderas till en 3:a då det är viktigt att fortsätta de noggranna och regelbundna kontrollerna. Övriga kemikalier värderas till en 2:a. Det finns ett myndighetskrav gällande kylmaskiner som gör att miljöaspekten ska prioriteras och måste underhållas, för övrigt är det få kemikalier som används i små mängder. Det skulle få konsekvenser på miljö och omgivning om det sker en olycka och kemikalier läcker ut, framför allt ammoniak. Drivkrafterna är att det finns tydliga myndighetskrav och lagstiftning kring kemikaliehantering. Se Tabell 6 för en sammanfattning av miljöaspekterna.

Tabell 6 sammanfattar miljöaspekterna för kemiska produkter.

Miljöaspekt, kemiska produkter	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Ammoniak (NH₃)	Idag används NH ₃ i anläggningens slutna kylsystem under kontrollerade former.	Kan vid utsläpp bidra till övergödning, försurning och stark lukt.	Myndighetskrav att ha tillsyn på kylmaskinerna. Lagar och andra krav kring kemikaliehantering. Åtagande i miljöpolicy.	3. Betydande miljöaspekt.
Övriga	Idag används endast ett fåtal kemikalier för rengöring. Även i kyltornet mot kalk och legionella.	Miljöpåverkan bedöms som liten då i princip inga miljöfarliga kemikalier används.	Myndighetskrav att ha tillsyn på kylmaskinerna. Lagar och andra krav kring kemikaliehantering. Åtagande i miljöpolicy.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.8 Bioteknik

Företaget tillåter inte GMO³-råvaror i sitt sortiment. Därav är denna miljöaspekt inte aktuell idag. Om Everfresh i framtiden utökar sin verksamhet med produkter som innefattar mikrobiologi, biokemi, molekylär biologi eller teknisk vetenskaplig forskning bör de göra en omvärdering av denna miljöaspekt. Drivkraften här är att se till så avtal följs och därmed att inga GMO-produkter kommer ut på marknaden från Everfresh. Det är viktigt att Everfresh följer debatten kring GMO-produkter samt att de bör ha ett kontrollprogram för att försäkra sig om att deras sortiment inte innehåller dessa produkter. Everfresh måste ta fram rutiner för att systematiskt kontrollera att förbudet mot GMO-produkter följs och att denna miljöaspekt beaktas.

Idag får denna miljöaspekt låg värdering då den inte leder till någon miljöpåverkan eller är aktuell i Everfresh sortiment. Se Tabell 7 för en sammanfattning av miljöaspekten.

³ GMO står för Genetiskt Modifierade Organismer. Målmedvetet ändras arvsmassan i, detta fall, växterna för att de ska få de egenskaper som önskas. (Wikipedia, 2012)

Tabell 7 sammanfattar miljöaspekten Bioteknik som i detta fall är GMO.

Miljöaspekt, bioteknik	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
GMO	Idag förekommer det inga GMO-råvaror eller andra produkter som innefattar bioteknik av något slag.	Idag finns ingen miljöpåverkan.	Ha uppsikt på kommande lagkrav. Se till så avtal gällande detta följs. GMO kan vara en mycket känslig fråga för vissa kunder.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.9 Joniserande strålning

I dagsläget är joniserande strålning ingen miljöaspekt för Everfresh. Det kan bli i framtiden om företaget expanderar till produkter som bestrålas t.ex. vissa kryddor. Drivkraften är att ha kontroll över bestrålningen om det i framtiden blir aktuellt med produkter som är bestrålade samt Sveriges miljömål. Se Tabell 8 för en sammanfattning.

Tabell 8 sammanfattar miljöaspekten joniserande strålning.

Miljöaspekt, joniserande strålning	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Strålning	Idag är det inte aktuellt.	Ingen idag.	Kontroll på framtida expansion av varor som är bestrålade. Sveriges miljömål Säker strålmiljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.10 Utsläpp till luft

Everfreshs största miljöpåverkan med utsläpp till luft är från lastbilarna och andra transporter, läs mer under rubrik 6.2.17 Transporter. Genom att ställa krav på de speditörer och åkare som anlitas att använda BAT (Best Available Technique) och att förarna är utbildade i eco-driving finns det stora miljövinster att hämta. Alla flygresor bidrar också med utsläpp av växthusgaser. Vid olycka på kylsystemet finns en risk att ammoniak släpps ut, läs mer under 6.2.7 Kemiska produkter.

Värderingen en 3:a baseras på att utsläppen av växthusgaser från olika transporter är en stor del av företagets miljöbelastning. För att minska sin miljöpåverkan, anser jag att de på denna punkt bör de ställa höga krav på sina speditörer, se över de anställdas tjänsteresor samt utbilda utesäljarna i eco-driving. Alternativ till flyg gällande tjänsteresor bör tas fram och erbjudas i de flesta fall av tjänsteresor inrikes samt i norra Europa. Drivkrafterna är Sveriges miljömål, åtagande i miljöpolicy samt att kunder, mer, efterfrågar miljörapporter där utsläpp redovisas. Se Tabell 9 för en sammanfattning.

Tabell 9 sammanfattar miljöaspekterna för utsläpp till luft.

Miljöaspekt, utsläpp till luft	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Transporter	Transporter står för en betydande del på Everfresh. De använder både bil, flyg och lastbilar, samt fartyg för frakt.	Utsläpp av växthusgaser, kväveoxider och svavel.	Åtagande i miljöpolicy. Växande kundkrav gällande rapportering av utsläpp till luft. Sveriges miljömål Frisk luft, Begränsad klimatpåverkan och Bara naturlig försurning.	3. Betydande miljöaspekt.
Ammoniak, övriga kemikalier	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter

6.2.11 Buller och vibrationer

Fastigheten ligger ute på ett industriområde där den tunga trafiken dominerar. Detta bidrar till framförallt buller. Det går inte att säga att Everfresh specifikt är ensamma i området om detta. De flesta företag som finns i omgivningen är i samma bransch som Everfresh, dessutom finns det få hushåll i närheten.

Värderingen på denna miljöaspekt blir en 1:a. Det finns inga klagomål från närliggande hushåll eller andra företag. Drivkrafterna är få då det inte finns några grannar om störs specifikt av Everfresh verksamhet samt Sveriges miljömål. Men det finns anledning att vara lyhörd för omgivningens åsikter. Se Tabell 10 för en sammanfattning.

Tabell 10 sammanfattar miljöaspekterna för Buller och Vibrationer.

Miljöaspekt, buller & vibrationer	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Buller	Idag är det inga klagomål på buller. Inga dB-mätningar är gjorda.	Liten, få hushåll i närheten. Belastning på vägnätet.	Vara lyhörda för klagomål eller andra åsikter från grannar. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Vibrationer	Inga kända.	Ingen känd.	Vara lyhörda för klagomål eller andra åsikter från grannar. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.12 Utsläpp till vatten

Utsläpp till vatten är i stort sätt obefintligt och består huvudsakligen av sanitärt avloppsvatten. Hallarna rengörs med en ny teknik som enbart kräver vatten. De utsläpp som sker med vatten är städvatten från kontorslokalerna, tvålsvatten från toaletterna samt kökets rengöringsmedel. Dessa utsläpp med vatten till det kommunala avloppet är ingen direkt miljörisk. Om det sker en olycka på lastplattorna, t.ex. en hydraulslang går sönder eller andra typer av oljespill, så finns det utrustning på företaget för att suga upp mindre mängder olja. Det finns inga oljeavskiljare vilket innebär att eventuella utsläpp som inte tas omhand rinner ner i dagvattnet.

Bedömningen blir en 1:a. Idag använder företaget mycket lite rengöringsmedel som kan påverka reningsverket. Företaget har dessutom ersatt skurmedlet i lagerhallarna med en teknik som enbart kräver vatten. Drivkraften är att följa NSR:s (Nordvästra Skånes Renhållning) krav gällande vad som spolas ut med avloppsvattnet, Sveriges miljömål samt lagkrav för vad som får gå ner i grundvattnet. Se Tabell 11 för en sammanfattning.

Tabell 11 sammanfattar miljöaspekten utsläpp till vatten.

Miljöaspekt, utsläpp till vatten	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Städvatten	Idag är det enbart vatten med lite rengöringsmedel som släpps ut till avloppet. Ny teknik har fasat ut rengöringsmedel i lagerhallarna.	Liten. De kemikalier som används är miljömärkta och använd begränsat.	Följa NSR:s krav. Samt lagkrav för utsläpp till grundvatten. Sveriges miljömål Grundvatten av god kvalitet.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.13 Brand, spill och andra händelser

Den största risken för brand- och spillolyckor finns på lossnings- och lastningsplattorna. Det finns inga handlingsplaner för vad som gäller vid olyckor som brand, spill eller andra händelser, det är en brist anser jag. Risken att något sker bedöms som liten. Det är delvis baserat på att det historiskt sett inte skett några allvarliga incidenter.

Värderingen på denna miljöaspekt blir en 2:a för brand. Risken är inte så stor att det sker, men det finns inga handlingsplaner för vad som gäller vid brand annat än att det finns uppsamlingsplatser för personalen. Det är viktigt att försöka förebygga brand då det vid olycka kan få allvarliga konsekvenser på miljön. Spill av t.ex. oljeprodukter är allvarligt, men risken att det träcker ner i marken och grundvattnet är liten om det tas omhand snabbt och på rätt sätt. På grund av detta värderas miljöaspekten till en 1:a. Drivkrafterna är försäkringskrav och brandförsvarets krav och Sveriges miljömål. Se Tabell 12 för en sammanfattning av miljöaspekterna.

Tabell 12 sammanfattar miljöaspekterna för brand, spill & andra händelser.

Miljöaspekt, brand, spill & andra händelser	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Brand	Risken för brand är liten. Släckvatten kan innehålla farliga ämnen som kan ta sig till närliggande vattendrag.	Material från byggnader och tekniska anläggningar kan innehålla miljöfarliga ämnen som frigörs vid brand. Närliggande vattendrag kan drabbas negativt av släckvatten.	Försäkringskrav. Brandförsvaret ställer krav. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Spill	Största risken för spill är från lastbilarna på plattan. Med dagens moderna lastbilar bedöms risken som liten. Lastplattorna är asfalterade vilket minskar risken för att ev. spill tränger ner i marken och grundvattnet innan det hinner tas omhand. Det spill som inte tas omhand rinner ner i dagvattnet. Det finns inga oljeavskiljare.	Oljor och andra vätskor från lastbilar kan förgifta marken.	Lagar och andra krav. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Andra händelser	Idag okänt.	Idag okänt.	Idag okänt.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.14 Avfall

Genom att gå igenom avfallsstatistiken från NSR kan jag konstatera att den är delvis bristfällig gällande hur de presenterar information. Det organiska avfallet går till Helsingborgs biogasanläggning som tillverkar drivmedel till bl. a. stans bussar. De har låg andel farligt avfall. Det finns alltid bitar som kan bli bättre och möjligheter att reducera sitt avfall än mer. 2011 alstrade de ungefär 1200 ton avfall. De största fraktionerna är brännbart, förpackningar av hårdplast, organiskt avfall för - behandling och pappbobiner⁴. Dessa fraktioner står var för sig för mellan 100 och 300 ton per år. Under förutsättning att enheten är ton i den statistik jag tagit del av. Jag har försökt nå personer på NSR för att få detta bekräftat utan framgång.

Värderingen till en 3:a bygger på att det finns åtagande i miljöpolicyen om att minska sitt avfall samt att det är reglerat i lag att förpackningar ska återvinnas. Detta är också stora delar av drivkrafterna.,

⁴ Pappbobiner är själva kärna som emballageplast är lindad runt. (Luedtke, 2012)

dit även kostnadsaspekten kan tilläggas. Everfresh är duktigt på att sortera i hallarna, där den största mängden avfall alstras, finns det containrar för de nödvändiga fraktionerna. Se Tabell 13 för en sammanfattning.

Tabell 13 sammanfattar miljöaspekten avfall.

Miljöaspekt, avfall	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Avfall	Idag sorteras avfall i olika fraktioner.	Bidrar till ökad resursanvändning. Låg miljöpåverkan med få mängder farligt avfall	Åtagande i miljöpolicy. Lagkrav. Ekonomi.	3. Betydande miljöaspekt.

6.2.15 Förpackningar

Vid framtagning av nya förpackningar sker en bred dialog med kunder och anställda. Everfresh har ett sortimentsråd där förpackningsfrågor diskuteras för att se vad de ska gå vidare med. Idag finns inga specifikationer eller krav för vilken typ av förpackningsmaterial som ska användas, annat än att de måste vara säkra för livsmedelshantering samt uppfylla krav som står i ramavtalet. Inga förpackningar får t.ex. innehålla PVC. Däremot finns det planer för att ta fram en kriterielista. Gällande typen av förpackningsmaterial är tillgången på nedbrytbara förpackningar begränsad, men det märks ett ökat intresse bland intressenter⁵ och det driver utvecklingen framåt. Det är leverantörerna som väljer vilken typ av material som används. Utvecklingen går mot mer förpackningar istället för mindre. Anledningen till detta är att det är lättare att informera konsumenterna om produkten med hjälp av förpackningar samt att det blir lättare att sälja. Everfresh har inte gjort några undersökningar på vad konsumenterna föredrar. En annan aspekt som är viktigt gällande förpackningar är designen. Everfresh har inget producentansvar för sina förpackningar och betalar därmed inga avgifter till REPA⁶. (Thomasson, 2012)

Värderingen till en 3:a baseras på att det idag inte finns några krav eller specifikationer på vad förpackningen får vara gjord av; annat än att de måste vara livsmedelssäkra. Ökad andel förpackningar kan tolkas som att det strider mot punkter i företagets miljöpolicy. Se Tabell 14 för en sammanfattning av miljöaspekten.

⁵ Intressenter är enligt Brorson och Almgren: *Person eller grupp som är berörd eller påverkas av en organisations miljöprestanda. Exempel på intressenter är kunder, grannar, anställda, miljömyndigheter och investerare.* (Brorson & Almgren, 2009, p. 245)

⁶ EPA är *näringslivets lösning på producentansvar för förpackningar av plast, metall, papper/kartong och wellpapp.* (REPA, 2012)

Tabell 14 sammanfattar miljöaspekten Förpackningar

Miljöaspekt, förpackningar	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Förpackningar	Företaget går idag mot ökad andel förpackningar. Det finns inga krav på vad plasten eller förpackningen får innehålla. Okänt vad förpackningarna består av.	Ökad andel resursanvändning. Mer avfall. Eventuell användning av fossila bränslen för framtagning av förpackningar samt transporter.	Åtagande i miljöpolicy. Ökat intresse hos kunder.	3. Betydande miljöaspekt.

6.2.16 Produkter

Idag ger Everfresh inte någon generell information till kunderna om hur avfall som produkterna genererar ska hanteras. Konsumenterna får ingen information om avfallshantering utöver det som står på förpackningarna. Däremot får utesäljarna utbildning av kvalitetsansvarig som behandlar livsmedelssäkerhet, kvalitetsnormer och produktionsstandarder. De får även information om rättvis- och klimatmärkning samt konventionell kontra ekologisk odling. Denna information kommuniceras sedan till butikspersonalen genom utbildningsansvarig, Johan Åhlén. Åhlén framhåller att det är viktigt för Everfresh att miljöanpassa produkterna samt att hanteringen av dem har så låg miljöpåverkan som möjligt. De butikskedjor som Everfresh levererar till styr en del av Everfreshs miljöarbete. Det ligger både i kundernas och i Everfreshs intresse att det har så låg miljöpåverkan som möjligt från odlingarna. (Åhlén, 2012)

Det är viktigt att poängtera att odlingarna av frukt och grönt är miljöbelastande. Metoderna gällande val av bevattningsmetoder, bekämpningsmedel och energiförbrukning varierar från land till land och produkt till produkt. Everfresh kan påverka en del genom avtal med leverantörer, men inte allt. Everfresh menar att de inte är i den positionen att de kan välja att utesluta vissa produkter på grund av miljöskäl. Det är det kunderna och konsumenterna som måste göra. Det finns en del mål gällande odlingarna. Strategin är att Everfresh med sina resurser ska påverka leverantörer och odlare att minska utsläppen av växthusgaser. Där står också att de ska prioritera odlare och leverantörer som aktivt jobbar för att efterfölja de krav som fastställts för klimatmärkning av mat. Everfresh anser att *vägen till en mer hållbar utveckling är att gynna den ekologiska odlingen, det som är odlat i närområdet och den odling som förbrukar ett minimum av koldioxid vid produktionen.* (Everfresh b, 2010)

Värderingen blir en 3:a då frukt och grönt är miljöbelastande både i odlingsprocessen men också under transporter till distributörer och sedan vidare till kunder och konsument. Samtidigt kan

inte Everfresh ha full makt och kontroll över odlingsprocessen, det de kan göra är att sätta upp tuffare krav och se till att de följs. Drivkrafterna är åtagande i Sveriges miljömål, miljöpolicy och krav från kunder. Se Tabell 15 för en sammanfattning av miljöaspekten.

Tabell 15 sammanfattar miljöaspekten Produkter.

Miljöaspekt, produkter	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Frukt och Grönt	Everfresh importerar frukt och grönt från hela världen.	Miljöpåverkan vid odlingarna. Vattenanvändning, pesticidanvändning, användning av fossila bränslen.	Åtagande i miljöpolicy. Krav från kunder. Affärsmöjligheter med miljömärkt sortiment. Sveriges miljömål Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet, Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Ett rikt växt- och djurliv.	3. Betydande miljöaspekt.

6.2.17 Transporter

Bilar

Everfresh har ca 40 bilar i sin bilpark, 12 – 14 av dessa används av utesäljarna i tjänst, övriga är förmånsbilar som de anställda har. Praxis är att de ska välja dieslbilar, men det går att välja andra bränsletyper enligt överenskommelse. Det finns tre märken som företaget har avtal med det är Audi, Volkswagen och Volvo. Valet av märken är gjort på grunderna att de ska ha ett bra andrahandsvärde, brett modellprogram samt att bilarna ska vara bekväma och säkra. Det finns ett maxvärde för vad bilarna får kosta, men även riktlinjer för vilken typ av bil som tas ut t.ex. så godkänns inte sportmodeller även om de ryms inom maxkostnaden. (Killman, 2012).

Enligt Hans Killman, ansvarig för företagsbilar, jobbar han framåt för att styra valet av bilar mot mer miljövänliga alternativ. Han jobbar även för att alla bilar som körs av utesäljarna ska vara miljöklassade. Idag finns det inget beslut om en ändring av bilpolicy för utesäljarna. (Killman, 2012)

Antal mil som kördes 2011 av utesäljarna på Everfresh var 47 342 mil. De som har förmånsbil körde 8012 mil och övriga som lämnat in reseräkningar men kört med privatbil körde 3500 mil. Totalt körde Everfreshs anställda 58 854 mil i tjänsten 2011. De som kör med privat bil kör främst till Danmark. (Persson, 2012). På grund av kontorens geografiska lägen i Helsingborg och Köpenhamn är tåg ingen optimal lösning, men möjlig.

Förutom alla tjänsteresor så tar sig de flesta anställda till jobbet med privat bil. En del försöker att samåka så långt det är möjligt. Företaget anser att de anställda bör sköta sitt jobb från kontoret och inte jobba hemifrån. För vissa typer av tjänster är det lite mer flexibelt så länge frihet under ansvar inte missköts. En annan orsak är att Everfresh ligger en liten bit utanför Helsingborg vilket gör det mer omständligt att åka kollektivt då många måste byta från tåg/buss till buss vid Knutpunkten i Helsingborg, det betyder ofta längre restid.

Miljöaspekten bilar under transport värderas till en 3:a, betydande miljöaspekt. Värderingen bygger på att det är en av företagets största miljöpåverkan i jämförelse med andra aspekter.

De nästan 60 000 kilometrarna som kördes föregående år motsvarar nästan 11 000 kg koldioxid och knappt 3000 kg kol. Beräkningen är gjord på att bilarna i genomsnitt drar 0,7 liter diesel per mil (Consito klimatbalans, u.d.)

Flyg

2011 gjorde Everfreshs anställda ca 560 resor med flyg. Mestadels reser Everfresh inom Sverige och Europa, men ett par gånger om året sker även långresor utanför Europa. Resorna till kontinenten utgår ofta från Kastrup, medan inrikesresorna oftast utgår från Ängelholm och ett fåtal från Sturup. Total Produce Nordic gör de flesta av sina flygresor inom Europa för att besöka leverantörer och kontor. (Lange, 2012)

År 2011 flög de anställda på Everfresh i Helsingborg ca 385 000 km. En klar majoritet av dessa kilometer flygs inrikes samt inom Europa. Sydamerika och vissa delar av den afrikanska kontinenten flygs det till ett fåtal gånger per år. Denna sträcka motsvarar nästan 58 000 kg koldioxid. Förutom koldioxid så släpper flygresorna ut nästan 17 000 kg SO₂, 180 000 kg NO_x, 20 000 kg HC, 220 000 kg CO samt 22 000 kg H₂O. (VIA Travel, 2012). Dessa siffror gäller för resor bokade via VIA Travel, det tillkommer därmed ett antal inrikesresor som Everfresh eller berörda personer själva bokar. Utsläppen är beräknade med bl. a. Naturvårdsverkets och SAS normer och schabloner.

En del produkter importeras via flyg, t.ex. sockerärtor. Konsumenterna ställer krav på att det ska finnas tillgång till dessa produkter i butikerna men i problematiken kring flygtransporter av varor ligger också ett socialt ansvar. Många av sockerärtsplantagen i Kenya eller andra Afrikanska länder drivs av kvinnokooperativ som försörjer familjer. (Jönsson, 2012) Det är mindre än 1 % av den totala viktimporten som flygs in.

Tåg

Hela koncernen som består av företagen Everfresh, Total Produce Nordic AB, Total Produce Nordic AS och Lembcke gjorde över 800 flyg- och tågresor under fjolåret. (Lange, 2012)

Tågresorna inom företaget är få, de uppgick enbart till ett 20 tal resor föregående år. (Lange, 2012)

En stor del av produkterna från Europa transporteras via järnväg när det så är möjligt. Det fortgår ett arbete för att öka denna andel. (Luedtke, 2012)

Lastbilar

Lastbilarna står för en betydande del av företagets miljöpåverkan. Everfresh har idag inget dokumenterat miljöarbete kring sin transportpåverkan från lastbilar. Däremot så är deras huvudspeditörer, Schenker och GDL ISO 14001-certifierade. Denna certifiering är i dagsläget inte en av de viktigaste aspekterna vid val av speditör, utan det är deras förmåga att klara av Everfreshs logistikkrav kring när gods ska ankomma och avgå. Dessa speditörer anlitar i sin tur andra åkare för uppdragen, underåkare, som ska klara kraven på ISO 14001. Dessa faktorer bidrar till att det blir en komplicerad kedja att reda ut alla åkare och deras företags miljöbelastning samt deras eventuella certifieringar.

Optimering av transporter och körsträckor är en självklarhet för företaget, både ur miljösynpunkt men även av ekonomiska skäl. Det finns ingen kartläggning kring riskerna vid lossning och lastning. Antalet lastbilar som kommer in med varor varje dag är i genomsnitt 50 stycken, det är ungefär samma siffra som sedan lämnar företaget med varor som ska ut till kund. Mattias Lindquist på transportavdelningen har efterfrågat ett mer dokumenterat arbete kring miljöpåverkan från lastbilarna, både på grund av eget intresse men även då hans tidigare arbetsgivare jobbat hårt med frågan. Han vet att det underlättar för kommande krav att ha dokumentation kring miljöpåverkan. (Lindquist, 2012)

Everfresh har mål för transporterna, dock enbart för lastbilarna. De målen säger att Everfresh kan ställa krav på vilken typ av motorer lastbilarna har, att förarna ska vara utbildade i eco-driving och det de kan påverka valet av drivmedel till lastbilarna. (Everfresh a, 2010) För att nämna de viktigaste målen i detta sammanhang. Mål som de inte lever upp till.

Fartyg

Import av frukt från andra kontinenter än Europa sker i huvudsak med båt. Årligen importeras ca 40 000 ton frukt plus 115 000 ton bananer sjövägen (Kollberg, 2012). Men en del skeppas även på europeiskt vatten. Fartyg har fördelen att det går att lasta i princip obegränsat med gods jämfört med flyg och lastbilar. Det gör att utsläppen per kilo gods blir låga. Fartyg släpper ut svavel och fartyg utan katalysator släpper ut stora mängder kväveoxider. De två företag, Maersks och MSC, som i huvudsak anlitas för frakt sjövägen har båda ett drivande och ansvarstagande miljöarbete, enligt deras hållbarhetsrapporter.

Idag får fartygen köra med fartygsbränsle innehållande 4,5 viktprocents svavel. Absolut senast 2025 ska den siffran globalt sett ligga på 0,5 % (Sveriges rederiförening; Sveriges Skeppsmäklareförening, u.d.)

Värdering

Jag kan konstatera att miljöfrågan är viktig bland de som på olika sätt har med fordon att göra. Det är något de har i åtanke när val av t.ex. tjänstebilar och logistikföretag och faktum att det är svårt att undgå. Everfresh är ett vinstdrivande företag och ekonomi och logistiklösningar spelar alltid den större rollen vid val av fordon. Everfresh skulle kunna klimatkompensera för företagets resor och därmed få en insikt i vad det kostar miljön med transporter. Det skulle även ge en ekonomiskt mätbar anledning att minska resorna. Genom att kartlägga var de anställda bor kan bilpooler vara en lösning för att öka andelen samåkningar. De flesta har ungefär samma arbetstid vilket underlättar denna typ av arrangemang.

Everfresh är i behov av att strukturera upp sina transporter och kartlägga mer noggrant hur transportererna sker och vilka alternativen är. Det går att kräva ut miljörapporter från flygbolagen samt från de stora speditörerna där det står hur stor Everfershs miljöpåverkan inom dessa områden är. Troligen kan ännu fler resor ske med tåg, t.ex. de som är mellan Helsingborg och kontoret i Danmark och resor till Stockholm och Berlin. Det finns geografiska aspekter samt tidsaspekter att ta hänsyn till vid val av transportmedel.

Bil, flyg och lastbilar får värderingen 3 då de är av företagets största miljöaspekter och att det inte finns någon dokumentation kring dessa transporters miljöpåverkan. Tåg, som är alternativet inom transport, står för så liten andel att den värderas till en 2:a ur miljöhänsyn. Lastfartyg bedöms till en 2:a. Fartyg är relativt bra för miljön då det går att lasta stora mängder på en transport. Men det finns alltid en risk för att fartyg går på grund eller andra tillbud som kan få katastrofala följder för miljön. Utsläppen av svavel, vid framför allt sjöfart, bidrar till försurning. Drivkrafterna är att minska kostnaderna för transporter, åtagande i miljöpolicy och Sveriges miljömål. I miljöpolicy borde det kanske stå *Vi ska arbeta för att minska miljöbelastningen vid transport av varor och tjänsteresor...* Se Tabell 16 för en sammanfattning av miljöaspekten transporter.

Tabell 16 sammanfattar miljöaspekterna för transport, innefattar: bil, flyg, tåg, lastbilar och fartyg.

Miljöaspekt, transport	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Bil	Framförallt konsumenterna kör många mil per år. Men även andra anställda och chefer som bl.a. gör kundbesök samt de anställdas resor till och från kontoret.	Utsläpp av CO ₂ , NO ₂ , partiklar, användning av fossila bränslen, buller, effekter på landskap och vägnät, olyckor samt avfall från fordon som batterier, däck och olja.	Minska kostnader samt stor miljöpåverkan. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Frisk luft och god bebyggd miljö.	3. Betydande miljöaspekt
Flyg	Everfreshs anställda gör förhållandevis många inrikes flygresor med flyg, ett flertal inom Europa och någon enstaka resa utanför Europa.	Utsläpp av bl. a CO ₂ , NO ₂ , förbrukning av fossila bränslen, buller, effekter på landskapet p.g.a. flygplatser och effekter på ozonlagret i stratosfären.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning och Frisk luft.	3. Betydande miljöaspekt
Tåg	Idag är det väldigt få resor som görs med tåg i förhållande till resorna med bil och flyg.	Energiförbrukning. Effekter på landskapet, luftföroreningar om det är dieseldrivna lok.	Minska miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft.	2. Betydande miljöaspekt.
Lastbilar	Idag ankommer och avgår många lastbilstransporter dagligen. Vissa dagar och säsonger fler, andra mindre. Det finns ingen dokumentation kring miljöpåverkan.	Utsläpp av CO ₂ , NO ₂ , partiklar, användning av fossila bränslen, buller, effekter på landskap och vägnät, olyckor samt avfall från fordon som batterier, däck och olja.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Frisk luft och god bebyggd miljö.	3. Betydande miljöaspekt
Fartyg	Idag sker en stor del av importen med lastfartyg från främst Sydamerika, Afrika och Europa.	Utsläpp av svavel, användning av fossila bränslen, risk för olyckor med oljeläckage som följd.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Bara naturlig försurning, Begränsad klimatpåverkan och Hav i balans samt levande kust och skärgård.	2. Betydande miljöaspekt.

6.2.18 Arbetsmiljön

Arbetsmiljöfrågor är ingen miljöaspekt som behöver beaktas i ett miljöledningssystem. I samband med den inledande miljöutredningen har jag ändå översiktligt granskat dessa frågor. Det är nämligen vanligt att företag integrerar styrningen av miljö- och arbetsmiljöfrågor.

Arbetsmiljön i produktionen är god i förhållande till vilken typ av arbetsuppgifter som utförs där. Bullernivåerna mäts då och då, resultaten ligger på godkända nivåer. Det största ljudnivåproblemet är radion och musiken, nivåer som de anställda själva styr. Förekosten av tunga lyft är frekvent och det finns direktiv för hur höga pallarna med frukt- och grönsakslådor får vara, undantag kan förekomma. Det finns rekommendationer på att inte stapla högre pallar än 1,40 - 1,60 m. De nyanställda får genomgå en introduktionskurs där bl.a. ergonomi tas upp, men även risker i samband med trucktrafiken på golvet och riskerna som finns vid laddningsstationerna för truckarna. Golven skuras nattetid för att inte ha hala golv under arbetstid, men även av praktiska skäl då dessa maskiner skulle vara i vägen för den dagliga verksamheten. Brandövning sker en gång per år för de anställda. De nyanställda i produktionen ska gå en runda för att uppmärksammas på var nödutgångar och brandsläckare finns, det har slarvats med denna runda på senare tid. De sista fem åren har det skett ungefär åtta tillbud som varit allvarliga, varav fem varit klämskador. Arbetsmiljöverket gjorde nyligen en inspektion på företaget, utan några allvarliga anmärkningar. Den viktigaste anmärkningen var att de kan bli bättre på uppföljning. I produktionen är det medvetet en stor personalomsättning, ca 40 % per år. Företaget rekommenderar anställning i max fyra år på plockavdelningen på grund av den hårda fysiska belastningen. Personer som söks till denna typ av arbete är personal som passar in på företagets profil där de eftersträvar fysiskt starka och friska personer. Personalen får även gå på undersökningar gällande den psykosociala miljön ungefär vart tredje år. Andreas Ceder som är ansvarig för arbetsmiljön i produktionen är väl medveten om de risker som finns och arbetar ständigt med förbättringar gällande säkerhet och arbetsmiljö. (Ceder, 2012)

På tjänstemannasidan är personalomsättningen och sjukskrivningstalen låga. Det har de varit genomgående under åren. Det upplevs även som om arbetsmiljön är god och personalen trivs. (Jönsson, 2012)

Drivkrafterna är de arbetsmiljölagar som finns samt de anställdas hälsa. Värderingen blir en 2:a för produktionssidan, det är där de största riskerna finns. Samtidigt jobbar de idag medvetet och framåt med frågorna och tillbuden är få i förhållande till den typ av arbetsuppgifter som utförs. Kontoret värderas till en 1:a, det finns inga klagomål på arbetsrelaterade skador, personalomsättningen är låg och sjukskrivningsdagarna är få. Se Tabell 17 för en sammanfattning av miljöaspekten.

Tabell 17 sammanfattar miljöaspekten Arbetsmiljön.

Miljöaspekt, arbetsmiljön	Förhållande	(Miljöpåverkan) Hälsopåverkan	Drivkrafter	Värdering
Produktionen	Klarar av arbetsmiljöverkets krav. Arbetar för ständig förbättring och utbildning av personalen. Hög personalomsättning.	Risk för klämskador och belastningsskador.	Arbetsmiljölagar. De anställdas hälsa.	2. Betydande arbetsmiljöaspekt.
Kontoret	Låg personalomsättning. Få sjukskrivna. God arbetsmiljö.	Risk för spänningar i nacke och axlar.	Arbetsmiljölagarna. De anställdas hälsa.	1. Inte betydande miljöaspekt.

6.2.19 Leverantörer och entreprenörer

De odlingar som levererar till Everfresh måste enligt avtal vara certifierade enligt någon standard som säkerställer goda odlingsförhållanden. (Luedtke, 2012) De entreprenörer som arbetar för Everfresh jobbar också miljömedvetet. De speditörer som anlitas är ISO 14001-certifierade. För val övriga entreprenörer är det pris och effektiva lösningar som är viktigt. Nybyggnaden byggdes enligt Green Building konceptet vilket kräver kunskap hos byggföretaget. Leverantörer och entreprenörer värderas till en 2:a då det är viktigt att upprätta avtal som är förenade med Everfreshs miljöpolicy och företagsstrategier. Samtidigt är det viktigt att välja leverantörer som kan visa någon form av dokumenterat miljöarbete. Företaget måste också se till så att de upprättade avtalen följs. Det är också drivkrafterna. Se Tabell 18 för en sammanfattning av miljöaspekten.

Tabell 18 sammanfattar miljöaspekterna Leverantörer och Entreprenörer.

Miljöaspekt, leverantörer & entreprenörer	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Leverantörer	Idag är de leverantörer som anlitas certifierade enligt någon typ av standard.	Påverkan genom transporter och odlingar. Användning av vatten, fossila bränslen och kemikalier.	Följa lagar och avtal. Åtagande i miljöpolicy. Tillgodose kundkrav.	2. Betydande miljöaspekt.
Entreprenörer	Val görs utifrån kriterierna pris, lösningar och miljö.	Utsläpp till miljön. Användning av fossila bränslen.	Följa miljöpolicy, lagar och avtal.	2. Betydande miljöaspekt.

6.3 Sammanfattning av miljöaspekterna

De miljöaspekter som är värderade till 3:or, d.v.s. betydande miljöaspekt med hög prioritet, är: Vatten – kylsystemet, Utsläpp till luft – transporter, Avfall, Förpackningar, Transporter – bil, flyg och lastbilar, Produkter – frukt och grönt samt Kemikalier – ammoniak. Dessa miljöaspekter bör företaget jobba mer med både långsiktigt och kortsiktigt. Att Everfresh ökar mängden förpackningar till frukt och grönsaker ställer stora krav för att göra det miljövänligt. På transportsidan är det viktigt att verkligen ställa de krav som står i företagsplanen gällande transporter, men även börja begära in miljörapporter. På avfallssidan går det alltid att bli ännu bättre gällande sortering och minskande av avfall. Det är även viktigt ur ekonomisk synvinkel samt att åtagande finns i miljöpolicy. Vattnet i kylsystemet är viktigt att ha under kontroll och mäta det som släpps ut till luften. Det bör finnas rutiner för att kontrollera detta. Gällande ammoniak finns det tydliga myndighetskrav vid hantering av kemikalier.

Miljöaspekterna som är värderade till 2:or, betydande miljöaspekt med medelhög prioritet, är miljöaspekter som företaget bör arbeta hårt med för att de inte ska värderas upp till en 3:a i internrevisioner. En del av dessa aspekter handlar om att det saknas viktiga handlingsplaner och rutiner. Andra miljöaspekter har en stor påverkan på företagets ekonomi samt indirekt miljöpåverkan.

De miljöaspekter som har värderingen 1:a är miljöaspekter som idag inte är betydande. De orsakar inte några större problem och får därmed låg prioritet, men som kan göra det i framtiden beroende på hur företaget utvecklas och breddar sitt sortiment. Det rör sig även om miljöaspekter som har med omgivning och arbetsmiljö att göra. Miljöaspekten arbetsmiljö jobbar Everfresh väldigt bra med. Omgivningen störs inte heller av företagets verksamhet. Everfresh jobbar medvetet med att minska byggnadens miljöpåverkan, vilket inte minst märks när de bygger ut.

6.4 Modell för hur ska miljöaspekterna värderas

För att bedöma miljöaspekterna måste det finnas en samlad dokumentation kring företagets alla miljöaspekter. Efter det värderas de i jämförelse med varandra samt i jämförelse med företag i branschen. Det är också viktigt att lagar, förordningar och myndighetskrav följs, miljöaspekter som berörs av dessa krav prioriteras högt. Eventuella lagar och krav skrivs in under Drivkrafter i tabellerna. Där skrivs också in om det är andra drivkrafter som är viktiga att ta i anspråk, t.ex. klagomål från grannar eller ekonomiska drivkrafter, vad som står i företagets miljöpolicy samt framtida krav. För att nämna några. En del drivkrafter är väldigt specifika för vissa miljöaspekter, t.ex. kemikaliehantering som berörs av Europeiska REACH.

I värderingen bedöms miljöaspekterna som betydande med hög eller medelhög prioritet eller som miljöaspekt med låg prioritet, ej betydande. Det finns alltid någonstans i kedjan en handling som påverkar miljön. Även lagar och andra krav styr organisationen både idag och i framtiden. Det betyder att Everfresh ständigt måste uppdateras på dessa krav samt vara lyhörda för omgivningens åsikter. Bedömningarna görs i förhållande till de övriga miljöaspekterna inom företaget.

Att regelbundet revidera företagets miljöaspekter, minst en gång om året samt i samband med omorganisationer eller utbyggnader är viktigt (Brorson & Larsson, 2006). Utifrån tabell 19 i bilaga 5 samt handlingsplaner⁷ till varje aspekt kan de i framtiden lägga till eventuellt nya aspekter, eller degradera de miljöaspekter som företaget har jobbat aktivt med för att förbättra.

För att en miljöaspekt ska värderas som 3:a betydande miljöaspekt, hög prioritet, är kriterierna att aspekten är kraftigt negativ för miljön eller företagets omgivning, t.ex. närliggande företag och hushåll. Miljöaspekter som inte klarar av lagkrav eller andra krav som finns, samt de som strider mot företagets miljöpolicy värderas också högt.

För att en miljöaspekt ska få en 2:a betydande miljöaspekt, medelhög prioritet, betyder det att det finns saker att jobba på eller att det krävs mer information om miljöaspekten. Det är miljöaspekter som inte har en direkt påverkan på miljön men som vid olyckor kan ha det. Det är viktigt att kontrollera och följa upp dessa miljöaspekter. Rutiner för hur företaget kan förhindra att olyckor sker borde finnas. Det bör även finnas handlingsplaner för vad som ska göras och vem som är ansvarig när avvikelser sker.

Värderingen 1 betyder att miljöaspekten har låg miljöpåverkan och/eller att företaget redan gör ett bra jobb. Miljöaspekterna är alltså inte betydande.

---

⁷ Handlingsplaner till miljöaspekterna ligger utanför mitt uppdrag och är något Everfresh själva måste göra utifrån sina förutsättningar.

Så här kan de bedöma framtida miljöaspekter... Framför allt är det viktigt att titta på vilka lagar och andra krav som gäller. Men även vad som står i miljöpolicy. Utifrån tabell 19 har Everfresh en bra vägledning för att revidera företagets miljöaspekter.

Så här bör de prioritera de aspekter de har idag... Först måste de ta itu med miljöaspekter som har hög prioriteringsvärdering. Alla aspekter måste inte åtgärdas på en gång. Företaget kan börja med de miljöaspekter som går snabbt eller är billiga att åtgärda.

Det är viktigt att den personal som regelbundet ska uppdatera förteckningen över miljöaspekter och betydande miljöaspekter får den utbildning som krävs för att kunna utföra detta. Det är också viktigt att Everfreshs personal blir utbildade och får skriftliga instruktioner som förklarar hur metoden för värdering och identifiering av miljöaspekter och betydande miljöaspekter fungerar.

7. Lagar och andra krav. Systemelement 4.3.2

För lagar och andra krav i standarden lyder skall-kraven:

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att:

- a) identifiera och ha tillgång till tillämpliga lagkrav och andra krav som organisationen berörs av och som har samband med organisationens miljöaspekter,*
- b) avgöra på vilket sätt kraven är tillämpliga på miljöaspekterna.*

Organisationen skall säkerställa att hänsyn tas till tillämpliga lagar och andra krav som organisationen berörs av, när miljöledningssystemet upprättas, införs och underhålls.

(ISO 14001:2004, p. 11)

Företaget har idag ingen förteckning över de lagar som de berörs av. Företaget berörs av lagar som gäller personalfrågor, importhandel och avfallshantering, för att nämna några. På livsmedelsverkets och jordbruksverkets hemsida finns de lagar som berör import och hantering av livsmedel.

Även om Everfresh inte är en tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken betyder inte det att de inte berörs av lagar och krav. För att kunna säkerställa att dessa följs och lätt kan uppdateras om/när nya lagar träder i kraft är det viktigt att lätt kunna kontrollera vad som berör Everfresh och hur de ska hantera lagkraven. Jag rekommenderar att varje avdelningschef ansvarar för att sammanställa en lista i punktform för de lagar, förordningar och krav som gäller. Alternativt köper Everfresh in en juristjänst för att sammanställa en komplett lista över de lagar, förordningar och andra krav som är aktuella för Everfreshs alla avdelningar. De miljö- och kvalitetsansvariga prenumererar idag på nyhetsbrev från jordbruksverket och livsmedelsverket för att kontinuerligt bli uppdaterade med nya lagar inom sina ansvarsområden.

7.1 Miljölagar och förordningar

Everfresh är inte tillståndspliktiga enligt miljöbalken. (Luedtke, 2012) Företaget berörs av de lagar som innefattar personal, samt framförallt avdelning ett, 1-6 kap, i miljöbalken. Denna avdelning består av övergripande bestämmelser. Allmänna hänsynsregler står i 2 kap och miljöbalkens mål och tillämpningsområde står i 1 kap, för att nämna ett par exempel.

7.2 Andra krav

Coop kommer inom en snar framtid att ställa krav på att en miljöklausul skrivs in i de avtal som innefattar leverantörer till Coop. Denna klausul gällande transporterna ska innehålla miljöanpassningar gällande däck, drivmedel, utsläpp samt att bilarna lastas så optimalt som möjligt med lite tomrum. (Lindquist, 2012) Coop ställer idag krav på sina leverantörer av frukt och grönt. Krav som bl.a. behandlar vilken vattenkvalitet bevattningsvatten måste ha, vad som måste rapporteras och vilka prover och analyser som ska göras.

8. Övergripande miljömål, detaljerade miljömål och handlingsplaner.

Systemelement 4.3.3

Skall-kraven i detta systemelement är:

Organisationen skall fastställa, införa och underhålla dokumenterande övergripande och detaljerade miljömål för relevanta funktioner och nivåer inom organisationen.

Övergripande och detaljerade miljömål skall vara mätbara där så är praktiskt möjligt och vara förenliga med miljöpolicy, inklusive åtagande om att förebygga förorening, att följa tillämpliga lagar och andra krav som organisationen berörs av och åtagandet om ständig förbättring.

När övergripande och detaljerade miljömål upprättas och ses över, skall organisationen ta hänsyn till lagar och andra krav som organisationen berörs av och till sina betydande miljöaspekter.

Organisationen skall också beakta tekniska möjligheter, ekonomiska krav, drifts- och affärsmässiga krav samt synpunkter från intressenter.

(...) Handlingsplanerna skall innehålla:

- a) ansvarsfördelning för att uppnå övergripande och detaljerade miljömål för relevanta funktioner och nivåer inom organisationen;*
- b) tillvägagångssätt, resurser och tidsplaner för att uppnå målen.*

(ISO 14001:2004, p. 11)

Denna del ingår inte i mitt uppdrag att göra. Däremot ger jag förslag på övergripande miljömål för de identifierade miljöaspekterna, se bilaga 6. Det är viktigt att Everfresh gör handlingsplaner för att kunna förbättra de miljöaspekter som idag är betydande. I en sådan handlingsplan kan de, förslagsvis, utgå från miljöpolicy → betydande miljöaspekt → övergripande miljömål → detaljerat miljömål → handlingsplan, vem som är ansvarig.

9. Införande och tillämpning. Systemelement 4.4

9.1 Resurser, roller, ansvar och befogenheter. Systemelement 4.4.1

Ledningen skall säkerställa att de resurser som är nödvändiga för att upprätta, införa, underhålla och förbättra miljöledningssystemet finns tillgängliga. Resurser inkluderar personresurser, specialistkompetens, infrastruktur inom organisationen och tekniska och finansiella resurser.

Roller, ansvar och befogenheter skall vara definierade, dokumenterade, och kommunicerade för att underlätta en effektiv miljöledning.

Organisationens högsta ledning skall utse en eller flera representanter för ledningen som, oavsett annat ansvar, skall ha definierade roller, ansvar och befogenheter för att:

- a) säkerställa att ett miljöledningssystem är upprättat, infört och underhållet i enlighet med kraven i denna standard;*
- b) rapportera miljöledningssystemets prestanda till högsta ledningen för genomgång, inklusive rekommendationer till förbättringar.*

(ISO 14001:2004, p. 11)

Detta systemelement faller på VD Niels Klem Thomsen och övriga i högsta ledningen. Då Everfresh har en tjänst benämnd miljöansvarig, är det lämpligt att den tjänsten får uppdraget att vara representant. Det är viktigt att ledningen visar att de menar allvar med ett miljöledningssystem och att tid och resurser avsätts för detta.

9.2 Kompetens, utbildning och medvetenhet. Systemelement 4.4.2

Vad det gäller kompetens, utbildning och medvetande står följande i standarden:

Organisationen skall säkerställa att varje person som utför uppgifter som kan orsaka sådan miljöpåverkan som organisationen identifierat som betydande har kompetens grundad på lämplig teoretisk och praktisk utbildning eller erfarenhet. Detta gäller personer som i rollen som anställd eller på organisationens uppdrag utför uppgifter åt organisationen. Organisationen skall bevara tillhörande redovisande dokument.

Organisationen skall identifiera utbildningsbehov som har samband med miljöaspekterna och miljöledningssystemet. Den skall även tillhandahålla utbildning eller vidta andra åtgärder för att tillgodose sådana behov och bevara tillhörande redovisande dokument.

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner så att personer som arbetar för organisationen eller på dess uppdrag, görs medvetna om:

- a) betydelsen av att miljöpolicy, rutiner och krav i miljöledningssystemet följs;*
- b) de betydande miljöaspekterna och relaterad, verklig eller potentiell, miljöpåverkan som kan kopplas till deras arbete och de miljö fördelar de kan åstadkomma genom en förbättrad personlig insats;*
- c) sina roller och sitt ansvar för att uppfylla kraven i miljöledningssystemet;*
- d) möjliga konsekvenser av att avvika från specificerade rutiner.*

(ISO 14001:2004, pp. 11-12)

De flesta av de personer som jag har intervjuat, se bilaga 1, skulle vara lämpliga för att klara av detta systemelement. De jag har intervjuat har visat på ett genuint engagemang för sitt arbete och har hög kompetens. Min rekommendation är att personen som innehar tjänsten som miljöansvarig ansvarar för detta.

9.3 Kommunikation. Systemelement 4.4.3

I ISO 14001-standarden står det följande om kommunikation som systemelement.

Med utgångspunkt från organisationens miljöaspekter och miljöledningssystem skall organisationen upprätta, införa och underhålla rutiner för:

- a) intern kommunikation mellan olika nivåer och funktioner inom organisationen;*
- b) att ta emot, dokumentera och svara på relevanta synpunkter från externa intressenter.*

Organisationen skall besluta om de betydande miljöaspekterna ska kommuniceras externt och dokumentera sitt beslut. Om organisationen beslutar att kommunicera externt, skall organisationen införa metoder för detta.

(ISO 14001:2004, p. 12)

Idag saknas en aktiv kommunikation av Everfreshs miljöarbete. Dagens version som finns på företagets intranät är från 2008. Miljöansvarig, Paulina Luedtke, kommunicerar sitt arbete på möten samt intranätet. Företaget har haft en miljögrupp som med jämna mellanrum diskuterade miljöfrågor. Detta projekt avbröts då miljöansvarig ansåg att hon inte hade tid att driva denna grupp och att tydliga incitament saknades. Everfresh kommunicerar sitt företagsbudskap: engagemang, kostnadsmedvetenhet och nytänkande via stora posters på, bland annat, personaltoaletternas dörrar.

De anställda har dålig kännedom om företagets miljöpolicy. Det finns även andra dokument som internt är dåligt kommunicerade. Det gäller t.ex. företagsstrategier som berör olika avdelningar och som kan integreras med varandra och bidra till ett mer aktivt miljöarbete på alla plan.

De har en miljöpolicy som är väldigt saklig och ambitiös, de borde lägga ut den på Everfresh hemsida så kunder och allmänhet lätt kan se att de bedriver ett miljöarbete; det är ett krav i ISO-standarderna att miljöpolicyn kommuniceras till allmänheten. Men, innan den läggs ut bör miljöpolicyn revideras och bör därför ses över. Det borde också finnas en rutin för hur ofta den ska ses över och eventuellt revideras. Kanske borde miljöpolicyn få en dörr eller flera för dess budskap...

Generellt sett så tycker jag att den interna kommunikationen gällande miljöfrågor får godkänt. Jag tycker det skulle vara en god idé att återuppta miljögruppen.

Everfresh är ett anonymt företag för gemene man. Ett sätt att kommunicera sitt miljöarbete är att synas mer t.ex. genom att bli sponsorer till någon förening eller något evenemang. Konkurrenten ICA har en tydlig sponsringspolicy som delvis syftar till att synliggöra ICAs engagemang i samhället (ICA, 2009) ICA ska egentligen inte jämföras rakt av med Everfresh, utan det är ICA frukt och grönt som är det jämförbara alternativet. Men faktum är att ICA frukt & grönt ingår i ICA-koncernen och förmedlar och driver sitt miljöarbete genom ICA. För Everfreshes del skulle det då vara koncernen Total Produce som marknadsför sitt varumärke för allmänheten. Everfresh har ett nära partnerskap med Coop. För jämförelser av kommunikation är det coop.se som ska jämföras med ica.se.

9.4 Dokumentation. Systemelement 4.4.4

I ISO 14001-standarderna är dokumentation viktigt. Standarderna säger följande:

Dokumentation av miljöledningssystemet skall omfatta:

- a) miljöpolicy och övergripande och detaljerade miljömål;*
- b) beskrivning av miljöledningssystemets omfattning;*
- c) beskrivning av miljöledningssystemets huvuddelar, hur dessa samverkar samt hänvisningar till relaterade dokument;*
- d) dokument, inklusive redovisande dokument, som krävs av denna standard;*
- e) dokument, inklusive redovisande dokument, som organisationen funnit nödvändiga för att säkerställa verkningsfull planering, utförande av styrning av processer, som har samband med organisationens betydande miljöaspekter.*

(ISO 14001:2004, p. 12)

ISO 14001-standarden kräver en omfattande dokumentation. Det får inte avskräcka från att införa ett miljöledningssystem, det är i början det tar tid att få ihop alla dokument, sedan är det lättare att underhålla och revidera dem. När alla dokument väl är på plats är det lätt för ledningen och de anställda att vara medvetna om rutiner och företagets miljöaspekter och deras miljöpåverkan.

9.5 Dokumentstyrning. Systemelement 4.4.5

För systemelement dokumentstyrning står följande:

Organisationen skall styra dokument som krävs av miljöledningssystemet och av denna standard.

Redovisande dokument är en särskild typ av dokument, som skall styras enligt kraven i 4.5.4.

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att:

- a) godkänna dokument med avseende på lämplighet innan de ges ut;*
- b) granska och efter behov uppdatera dokument och på nytt godkänna dokument;*
- c) säkerställa att ändringar och gällande ändringsstatus för dokument är angivna;*
- d) säkerställa att rätt version av tillämpliga dokument finns på de platser där de skall användas;*
- e) säkerställa att dokument förblir läsbara och lätta att identifiera;*
- f) säkerställa att dokument av externt ursprung, som organisationen funnit nödvändiga för planering och tillämpning av miljöledningssystemet, är identifierade och att deras distribution styrs;*
- g) förhindra oavsiktlig användning av utgångna dokument och identifiera dem på lämpligt sätt, om de av något skäl bevaras.*

(ISO 14001:2004, pp. 12-13)

Personer bör utses för att ha det övergripande ansvaret på dokumenten och ansvara för att de blir uppdaterade och är aktuella. Min rekommendation är att miljö- och kvalitetsansvariga ansvarar för att dokumenten uppdateras och att den person som är ansvarig för uppdateringar av företagets intranät ansvarar för att informationen i dokumenten kommuniceras till de anställda.

9.6 Verksamhetsstyrning. Systemelement 4.4.6

I enlighet med miljöpolicyen och de övergripande och detaljerade målen skall organisationen identifiera den verksamhet och de aktiviteter som kan sättas i samband med de identifierade betydande miljöaspekterna. För att säkerställa att sådana aktiviteter utförs enligt angivna specificerade villkor skall organisationen:

- a) upprätta, införa och underhålla dokumenterade rutiner för att styra situationer där avsaknad av dokumenterade rutiner skulle kunna medföra avvikelser från miljöpolicyen och de övergripande och detaljerade målen;*
- b) fastställa driftkriterier i rutinerna;*
- c) upprätta, införa och underhålla rutiner för de betydande miljöaspekter som orsakas av varor och tjänster som används av organisationen samt kommunicera relevanta rutiner och krav till leverantörer, entreprenörer och andra uppdragstagare.*

(ISO 14001:2004, p. 13)

Detta systemelement faller lämpligen under avdelningsansvariga.

9.7 Beredskap och agerande vid nödlägen. Systemelement 4.4.7

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att identifiera möjliga nödlägen och olyckor som kan påverka miljön och planera för hur organisationen skall agera om sådana situationer uppstår.

Organisationen skall agera vid inträffade nödlägen och olyckor och förhindra eller mildra negativ miljöpåverkan.

Organisationen skall regelbundet gå igenom och där det behövs se över sin beredskap och sina rutiner för nödlägen och olyckor. Detta gäller i synnerhet efter det att nödlägen eller olyckor har inträffat.

Där så är praktiskt möjligt, skall organisationen även regelbundet öva sådan beredskap.

(ISO 14001:2004, p. 13)

Det kan vara lämpligt att en person med god kännedom om fastigheten samt skyddsombud ansvarar för detta systemelement.

10. Uppföljning. Systemelement 4.5

10.1 Övervakning och mätning. Systemelement 4.5.1

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att regelbundet övervaka och mäta sådant i verksamheten som kan ha betydande miljöpåverkan. Rutinerna skall omfatta dokumentering av uppgifter som redovisar organisationens miljöprestanda, tillämplig miljöstyrning och överenskommelse med organisationens övergripande och detaljerade miljömål.

Organisationen skall säkerställa att kalibrerad eller verifierad utrustning för övervakning och mätning används och att den underhålls. Organisationens skall bevara tillhörande redovisande dokument.

(ISO 14001:2004, p. 13)

Här är det personer med kompetens inom fastigheten, avfall, transporter etc. som är lämpliga för detta uppdrag.

10.2 Utvärdering av lagar och andra krav. Systemelement 4.5.2

Standarden säger följande om utvärdering av lagar och andra krav:

4.5.2.1 Enligt organisationens åtagande om att följa lagkrav skall den upprätta, införa och underhålla rutiner för att regelbundet utvärdera att tillämpliga lagkrav följs.

4.5.2.2 Organisationens skall utvärdera att den följer andra krav som den berörs av. Organisationens kan välja att kombinera denna utvärdering med utvärderingen att den följer lagar och krav, enligt 4.5.2.1, eller upprätta en separat rutin för detta.

Organisationens skall bevara redovisande dokument från den regelbundna utvärderingen.

(ISO 14001:2004, p. 13)

Jag föreslår att en ansvarig för varje avdelning utses och ansvarar för att ha kompetens kring lagar och andra krav samt uppdatera lagar och andra krav som berör avdelningen och företaget. Utöver detta rekommenderar jag att en jurist vartannat år ser över och säkerställer att Everfresh har en riktig och uppdaterad lista över de lagar, förordningar och andra krav som berör Everfresh.

10.3 Avvikelse, korrigerande och förebyggande åtgärder. Systemelement

4.5.3

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att hantera inträffade eller tänkbara avvikelser och för att vidta korrigerande och förebyggande åtgärder. Rutinerna skall ange krav för att:

- a) identifiera och korrigera avvikelser och vidta åtgärder för att mildra deras miljöpåverkan;*
- b) undersöka avvikelser, identifiera vad som har orsakat avvikelserna och vidta åtgärder för att förhindra att avvikelserna inträffar;*
- c) utvärdera behov av åtgärder för att förhindra avvikelser och vidta lämpliga åtgärder för att förhindra att avvikelserna inträffar;*
- d) dokumentera resultaten av korrigerande och förebyggande åtgärder;*
- e) granska effekten av korrigerande och förebyggande åtgärder.*

Varje åtgärd skall vara ändamålsenlig i förhållande till problemens storlek och den miljöpåverkan som har uppstått.

Organisationen skall säkerställa att varje nödvändig förändring av dokumentationen av miljöledningssystemet görs.

(ISO 14001:2004, p. 14)

Ett forum eller liknade på intranätet där de anställda direkt kan rapportera om de upptäcker avvikelser är ett förslag på ett enkelt verktyg för att följa detta systemelement. Rutinkontroller i verksamheten är också viktigt för att upptäcka avvikelser. Chefer ansvarar för rutinkontroller samt att vid behov åtgärder vidtas.

10.4 Redovisande dokument. Systemelement 4.5.4

Organisationen skall upprätta och underhålla redovisande dokument i den omfattning som behövs för att visa att organisationen uppfyller kraven i sitt miljöledningssystem och i denna standard samt för att kunna visa de resultat som har uppnåtts.

Organisationen skall upprätta, införa och underhålla rutiner för att identifiera, försvara, skydda, återfinna, arkivera och gallra redovisande dokument.

Redovisande dokument skall vara och förbli tydliga, identifierbara och spårbara.

(ISO 14001:2004, p. 14)

Jag rekommenderar att en miljögrupp inom företaget tar fram och ansvarar för detta systemelement. Det bör finnas en plan för hur frekvent varje dokument ska revideras.

10.5 Intern revision. Systemelement 4.5.5

För intern revision gäller:

Organisationen skall säkerställa att interna revisioner av miljöledningssystemet genomförs med planerade intervall för att:

- a) avgöra om miljöledningssystemet*
  - 1) överensstämmer med planerade åtgärder för miljöledning, inklusive kraven i denna standard,*
  - 2) har införts och underhållits på ett riktigt sätt,*
- b) ge ledningen om resultat och revisioner.*

Organisationen skall planera, upprätta, införa och underhålla ett revisionsprogram med hänsyn till de berörda verksamheternas och aktiviteternas betydelse för miljön och till resultat från tidigare revisioner.

En revision skall upprättas, införas och underhållas. Den skall behandla följande frågor:

- ansvar och krav för att planera och genomföra revisioner, för att rapportera resultat och för att bevara tillhörande redovisande dokument;*
- identifiering av revisionskriterier, omfattning, frekvens och metoder.*

Revisorer skall väljas och revisioner skall genomföras på sådant sätt att objektivitet och opartiskhet i revisionsprocessen säkerställs.

(ISO 14001:2004, p. 14)

En person inom företaget med kompetens inom internrevisioner är lämplig för denna uppgift. Jag rekommenderar att tjänsten köps in för att garantera opartiskhet.

11. Ledningens genomgång. Systemelement 4.6

Det sista systemelementet är ledningens genomgång. Då står det så här i standarden.

Högsta ledningen skall utvärdera miljöledningssystemet, med planerade intervall, för att säkerställa att det är fortsatt lämpligt, tillräckligt och verkningsfullt. Utvärderingarna skall omfatta en bedömning av möjligheter till förbättringar och av behovet av ändringar i miljöledningssystemet, inklusive ändringar i miljöpolicy och de övergripande och detaljerade miljömålen. Redovisande dokument från ledningens genomgång skall bevaras.

Underlag för ledningens genomgång skall omfatta:

- a) resultatet från interna revisioner av miljöledningssystemet och utvärdering av hur organisationen uppfyller lagar och andra krav som den berörs av;*
- b) information från externa intressenter, inklusive klagomål;*
- c) organisationens miljöprestanda;*
- d) i vilken omfattning övergripande och detaljerade mål har nåtts;*
- e) status för korrigerande och förebyggande åtgärder;*
- f) uppföljning av åtgärder beslutade vid ledningens tidigare genomgångar;*
- g) förändrade förhållanden, inklusive utveckling av lagar och andra krav som kan relateras till organisationens miljöaspekter;*
- h) rekommendationer till förbättringar.*

Enligt åtagandet om ständig förbättring skall resultatet från ledningens genomgång inkludera beslut och åtgärder som rör eventuella förändringar av miljöpolicy, av övergripande och detaljerade mål och av andra delar av miljöledningssystemet.

(ISO 14001:2004, p. 15)

Det är viktigt att ledningen är motiverad att driva ett organiserat miljöarbete samt motivera och utbilda sin personal. Det är även viktigt att alla sköter sina åtagande för att kunna delge ledningen rätt och riktig information inför Ledningens genomgång. Detta systemelement ansvarar ledningen för.

12. Integration med Everfresh kvalitetsarbete och livsmedelscertifiering

Everfresh har idag ett eget kvalitetsarbete och kommer inom kort att certifieras enligt IP Livsmedel, en grundcertifiering med standard för kvalitetssäkrad livsmedelsförädling, lager, packeri och distribution. (Eliasson, 2012) Med min miljöutredning kommer ytterligare ett system. Jag skulle vilja rekommendera dem att, t.ex. välja ISO-standarder för alla dessa avdelningar för att lättare kunna integrera dem, göra systemen mer lättöverskådliga samt lättare att kommunicera ut deras arbete på de olika fronterna till kunder och leverantörer.

I framtiden tror Paulina Luedtke att det är en BRC-certifiering som är nästa steg. (Luedtke, 2012) BRC är ett globalt standardsystem som är specialiserade på produktion, packning, förvaring och distribution av säker livsmedelshantering. (BRC Global Standards, 2012)

13. Diskussion

Intervjuerna har varit mycket givande för förståelsen av företagets struktur, företagets miljöaspekter samt hur branschen fungerar. Överlag upplever jag att personalen vill jobba för en bättre miljö. En del tar egna initiativ till t.ex. punktmätningar av elförbrukningen. Det är viktigt för de anställda att företaget framställs som ett miljömedvetet företag som tar ansvar. Det finns en positiv anda och vilja att jobba för ett miljömedvetet företag. Samtidigt får det inte glömmas att Everfresh är ett vinstdrivande företag som ofta prioriterar pris framför miljö.

Jag har tittat på 34 enskilda miljöaspekter. Vissa har jag fördjupat mig mer i än andra. Som förväntat är transport och energi en stor del av Everfreshs miljöbelastning. Odlingarnas miljöpåverkan är stor och svårare för Everfresh att påverka men de har bra avtal som ställer krav på deras leverantörer. Naturligtvis finns det förbättringsmöjligheter även här. Det som finns att önska är att detta avtal följs upp mer för att säkerställa att det följs. Det skulle visserligen medföra fler flygresor, men som livsmedelsimportör är det viktigt att följa upp att varorna håller hög kvalitet. En lösning skulle kunna vara att ha personer lokalt anställda som säkerställer och följer upp att avtalet följs, rapportering kan ske digitalt, alternativt att ett konsult- eller revisionsbolag på plats i de aktuella länderna gör detta. Frågan jag ställer mig gällande inrikesresor är om inte fler inrikes-möten kan ske via länk eller telefon. Gällande inrikesresor med flyg tillkommer även en praktisk aspekt som är viktig att beakta. Det tar ofta längre tid att åka tåg än att flyga till, t.ex. Stockholm men å andra sidan finns det bättre möjligheter att jobba under en tågresor än en flygresor. Företaget har en inarbetad filosofi som bygger på att det är flygresor som är förstahandsvalet. Alternativ som t.ex. tåg borde lyftas fram och erbjudas vid tjänsteresor.

Ledningen har ett stort ansvar i att uppmuntra de som tar egna initiativ till förbättringar gällande miljöaspekterna. Samtidigt måste de uppmuntra hela personalstyrkan att tänka i miljömässiga termer. Det är även viktigt att ledningen börjar inse att det finns konkurrensfördelar med att ha ett väl fungerande miljöledningssystem. Det är även viktigt att de förbereder sig för krav som troligen kommer att komma från olika intressenter.

Jag har märkt att det går att fördjupa sig ordentligt i de flesta miljöaspekter och avgränsningar har varit nödvändigt. Jag hade önskat att fördjupa mig mer i odlingarna, men misstänker att det är ett examensarbete i sig. Vad som händer med produkterna när de kommer till butik har jag bara forskat lite i. Det positiva är att de butiker jag besökt har lite svinn, vilket betyder att varorna säljs. Vad som händer sedan är en vidare fråga – åter konsumenterna upp det de handlar?

Jag rekommenderar företaget att ISO 14001-certifiera sig igen samt att välja ISO-standarder även för kvalitet (ISO 9001) och livsmedelssäkerhet (ISO 22 000). Genom att välja en typ av standard blir det lättare att integrera dem med varandra samt kommunicera sitt arbete externt. Jag vet att det finns andra standarder gällande livsmedelssäkerhet som är mer vanliga i branschen. Men ISO-standarderna är globalt gångbara och, jag tror, det förenklar för företaget att kommunicera och arbeta med en typ av standard istället för flera olika, beroende vad det gäller. Det skulle troligen också vara mer lättarbetat att ta fram den dokumentation som krävs samt underhålla den. Det blir svårare att integrera flera olika standarder med varandra.

Även om Everfresh inte är ett välkänt företag för de flesta, då de inte riktar sig direkt till konsument, borde de ha sin miljöpolicy kommunicerad på hemsidan. Det står i ISO 14001-standarderna att miljöpolicyerna ska kommuniceras både internt och externt.

För alla systemelement förutom Miljöaspekterna är det viktigt att Everfresh tillsätter ansvariga personer för de olika systemelementen och att ledningen är drivande och engagerad.

Jag anser att kommunikationen inom företaget kan förbättras. Många anställda tar initiativ till bra miljöarbete, men det kommuniceras inte till övriga anställda. Det är viktigt att de anställda läser den information som står på intranätet, men även att miljöarbete tas upp på personalmöte som sker med jämna mellanrum. En ny miljögrupp med en representant från varje avdelning gör det möjligt att lättare integrera miljöarbetet mellan avdelningar.

Jag har gjort en variant på Brorson och Larssons modell i boken Environmental Management (Brorson & Larsson, 2006) som är enkel och lätt att använda och förstå. Det finns andra metoder som t.ex. kan innefatta ett poängsystem för värderingen av miljöaspekter. Mitt mål var att ha en modell som är lätt att förstå och använda. Jag vill att modellen i framtiden ska kunna användas av personer som inte varit involverade i detta arbete. Nackdelen med modellen är att det kan bli många miljöaspekter som värderas i mellanskiktet. Skillnaderna mellan miljöaspekterna i detta skikt kan vara stora och åtgärderna för dem kan vara enkla och snabba eller svårare och ta mer tid. Jag valde att fokusera på de miljöaspekter jag förväntade mig har mest miljöpåverkan och mindre på övriga.

Det förslag till miljöledningssystem som jag har tagit fram bedömer jag vara lättförståeligt och relevant för Everfresh.

14. Slutsatser

Jag kan konstatera att Everfresh har ett bra miljöarbete som saknar strukturerade handlingsplaner, naturligtvis kan de bli bättre. Personalen verkar vara genuint måna om att företaget ska framstå som miljövänligt och jobbar för förbättringar inom området. Problemet är att många gör bra saker inom sitt ansvarsområde utan att någon annan vet om det. De är i behov av ett system för att kunna kommunicera och integrera varandras miljöarbete. Samtidigt får det inte glömmas att företaget är vinstdrivande och har kostnadsmedvetenhet som ett av sina ledord. Det innebär att pris ofta går före miljö om det inte går att förena de båda.

Everfresh har, som jag bedömer det, nio betydande miljöaspekter av trettiofyra miljöaspekter och betydande miljöaspekter. Dessa bedömer jag att Everfresh kommer att arbeta drivande med då högsta ledningen tydligt har uttalat företaget aktivt ska arbeta med miljöfrågor. Everfresh måste även jobba aktivt med de betydande miljöaspekterna som har hög prioritet och de miljöaspekter som har medelhög och låg prioritering. Kontinuerlig revidering av dessa måste ske.

Kommunikationen inom företaget måste bli bättre. Idag är det ingen som riktigt vet vilket miljöarbete som bedrivs på andra avdelningar. Detta är en brist för att kunna uppnå ett optimerat miljöarbete inom företaget.

Genom att införa och underhålla ett ordentligt miljöledningssystem kan Everfresh vara väl förberedda för framtida krav från företagets intressenter. Det skulle ge dem konkurrensfördelar i ett samhälle som blir allt mer miljömedvetet och kraven på ett bra miljöarbete höjs. Enligt företag som har infört ISO 14001, har det visat sig att miljöledningssystemet betalar sig inom ett till två år. Ledningen måste bli medveten om vilka ekonomiska besparingar som finns att hämta, både kortsiktigt och långsiktigt, genom att ha ett infört och underhållet miljöledningssystem.

Min slutsats blir att Everfresh bör certifiera sig enligt miljöledningssystemet ISO 14001 igen, samt titta på andra ISO-standarder som berör företaget för att lättare kunna integrera olika system med varandra. Till exempel ISO-standarder för livsmedelssäkerhet och kvalitet men det finns även ISO-standard för energieffektivisering som kan vara aktuellt.

Tack till...

Ett stort tack till min handledare Paulina Luedtke på Everfresh AB. Tack för all tid du tagit dig till att svara på mina frågor, hjälpa mig få kontakt med rätt personer inom företaget och allt stöd.

Tack till min handledare på universitetet, Torbjörn Brorson. Tack för att du har bidragit med material, hjälpt mig i rätt riktning gällande frågor som jag ska fokusera på och vad jag ska exkludera. Även ett stort tack för att du tog dig tid att komma till Helsingborg för att träffa min handledare på Everfresh och se företaget.

Tack till Malin Planander, verksamhetsledare på Miljöbron i Skåne. Tack för att du förmedlade och gav mig möjligheten att göra detta examensarbete. Tack för ditt stöd under resans gång.

Tack till personalen på Everfresh, Nowaste och TPNL som fått mig att känna mig välkommen och ställt upp och tagit sig tid till att svara på mina frågor.

Tack till Meta Gerle, svägerska och statsvetare. Tack för att du tog dig tid att korrekturläsa mitt arbete samt för värdefulla kommentarer.

Tack till Lena Olsson, syster och tecken- dövblindtolk. Tack för att du tog dig tid att korrekturläsa mitt arbete samt för värdefulla kommentarer.

Tack till min man, Ronnie, som har stöttat mig under hela min utbildning.

Tack till mina föräldrar som ställer upp som barnvakter och underlättar mina studier.

Referenser

- BRC Global Standards, 2012. *Standards. About the BRC Global Standards*. [Online]
Available at: <http://www.brcglobalstandards.com/GlobalStandards/Standards.aspx>
[Använd 15 februari 2012].
- Brorson, T. & Almgren, R., 2009. *ISO 14001 för små och medelstora företag*. 4 red. Stockholm: SIS Förlag AB.
- Brorson, T. & Larsson, G., 2006. *Environmental Management*. 4 red. Stockholm: EMS AB.
- Brorson, T. & Larsson, G., 2006. *Environmental management Checklists*. 4:e red. Stockholm: EMS AB.
- Ceder, A., 2012. *Arbetsmiljöfrågor* [Intervju] (22 februari 2012).
- Consito klimatbalans, u.d. *Räkna ut dina CO2-utsläpp*. [Online]
Available at: <http://www.klimatbalans.se/raknaut.html>
[Använd 31 januari 2012].
- Eliasson, H., 2012. *Kvalitetscertifiering* [Intervju] (januari-februari 2012).
- enemalta, 2011. *EMS*. [Online]
Available at: <http://www.enemalta.com.mt/index.aspx?cat=20&art=130>
[Använd 29 februari 2012].
- Everfresh , 2009-2012. *om oss*. [Online]
Available at: <http://www.totalproducenordic.se/everfresh/sv/om-oss/>
[Använd 3 februari 2012].
- Everfresh a, 2010. *Vår omvärld-vår miljö- transporter*. Helsingborg: Everfresh.
- Everfresh AB , 2010. *Övergripande företagsstrategier 2010*. Helsingborg: u.n.
- Everfresh b, 2010. *Vår omvärld-vår miljö-odlingen*. Helsingborg: Everfresh.
- Everfresh, 2010. *Strategisk plan kvalitet och miljö 2010*. Helsingborg: Everfresh.
- Ewerman, 2010. *Miljöhänsyn*. [Online]
Available at: <http://www.ewerman.se/page/17>
[Använd 20 januari 2012].
- Geisler, L., 2012. *Säljchefens svar på frågor* [Intervju] (24 januari 2012).
- GLOBAL G.A.P, u.d. *About us*. [Online]
Available at: http://www.globalgap.org/cms/front_content.php?idcat=2
[Använd 13 februari 2012].
- Grön Produktion AB, 2004. *Regler för Integrerad Produktion*. [Online]
Available at:
http://sigill.sitedirect.se/website1/1.0.1.0/602/Handbok_prydnadsvaxter%20och%20plantskola.pdf
[Använd 2 februari 2012].

ICA, 2009. *Sponsringspolicy*. [Online]

Available at: http://www.ica.se/ImageVault/Images/id_21070/ImageVaultHandler.aspx
[Använd 2 februari 2012].

ICA, 2012. *Miljö Ett grönare ICA*. [Online]

Available at: <http://www.ica.se/Om-ICA/ICA-tar-ansvar/Miljo/>
[Använd 2 februari 2012].

ISO 14001:2004, 2004. *Svensk standard SS-EN ISO 14001:2004 Miljöledningssystem - Krav och vägledning*, Stockholm: SIS.

ISO 14001:2004, 2004. *Svensk standard SS-EN ISO 14001:2004 Miljöledningssystem - Krav och vägledning*, Stockholm: SIS.

Jönsson, D., 2008. *Projekteringsunderlag Geoteknik*, Helsingborg: TYRÉNS.

Jönsson, H., 2012. *Blandade frågor* [Intervju] (januari - mars 2012).

Killman, H., 2012. *Everfresh bilpark* [Intervju] (26 januari 2012).

Klem Thomsen, N., 2012. *Övergripande frågor* [Intervju] (31 januari 2012).

Kollberg, G., 2012. *Antal ton frukt via fartyg* [Intervju] (15 februari 2012).

Lange, F., 2012. *Flyg- och tågresor* [Intervju] (26 januari 2012).

Lindquist, M., 2012. *Logistik* [Intervju] (6 februari 2012).

Luedtke, P., 2012. *Div. frågor till handledare* [Intervju] (januari-mars 2012).

Miljömål, 2010. *Näringslivets miljöarbete*. [Online]

Available at: <http://www.miljomal.se/Undre-meny/Naringslivet-i-miljomalsarbetet/>
[Använd 23 januari 2012].

Miljömål, 2010. *Regionala miljömål*. [Online]

Available at: <http://www.miljomal.se/Sok-regionalt-miljomal/Sokresultat-Regionalt-miljomal/?t=Lan&l=12>
[Använd 23 januari 2012].

Persson, A., 2012. *Antal mil i tjänsten* [Intervju] (26 januari 2012).

REPA, 2012. *Om REPA*. [Online]

Available at: <http://www.repa.se/omrepa.4.405877db1168b3d892a80001463.html>
[Använd 1 mars 2012].

Ring, L.-G., 2012. *Fastigheten* [Intervju] (31 januari 2012).

Saba, 2005. *Miljö & kvalitet*. [Online]

Available at: <http://www.saba.se/>
[Använd 20 januari 2012].

Stadsbyggnadsförvaltningen , 2011. *Planprogram för Vasatorp 1:1, Långeberga 3:2 m.fl., Helsingborgs stad. Rapport från programsamråd.* [Online]

Available at:

http://www.helsingborg.se/ImageVaultFiles/id_5065/cf_2/vasatorp_langeberga_rapport_program_sbf.PDF

[Använd 16 februari 2012].

Sweden green building council, 2011. *Så funkar GreenBuilding.* [Online]

Available at: <http://www.sgbc.se/index.php/om-eu-green-building>

[Använd 1 februari 2012].

Sveriges rederiförening; Sveriges Skeppsmäklareförening, u.d. *Vattenvägen - om vår närsjöfart och världssjöfart*, Göteborg: Sydstens Tryckeri AB.

Thomasson, C., 2012. *Frågor ang. förpackningar* [Intervju] (15 februari 2012).

VIA Travel, 2012. *Miljörapport*. Malmö: u.n.

Wikipedia, 2012. *Genetiskt modifierad organism.* [Online]

Available at: http://sv.wikipedia.org/wiki/Genetiskt_modifierad_organism

[Använd 28 februari 2012].

Åberg, A., 2012. *Frågor kring inköp* [Intervju] (2 februari 2012).

Åhlén, J., 2012. *Information om produkter* [Intervju] (20 februari 2012).

Bilagor

Bilaga 1. Personer som intervjuats eller svarat på frågor via mail.

- Niels Klem Thomsen – VD
- Agne Åberg – Tradingchef
- Anders Johannessen – Transport
- Florance Lange – Assistent till ledningen
- Hans Jönsson – Affärsutvecklare
- Hans Killman – Redovisningsansvarig, ansvarig för tjänstbilarna
- Helena Eliasson – Kvalitetsansvarig
- Lars-Göran Ring – Fastighetsansvarig
- Louise Geisler – Säljledare för Coop
- Mattias Lindquist – Transport, lastbilarna
- Paulina Luedtke – Miljöansvarig
- Tobias Cedervall – Inköp
- Andreas Ceder – Produktionschef, ansvarig för arbetsmiljön i produktionen
- Christina Thomasson – Produktutveckling
- Malin Östbring – Frukt & Grönt ansvarig på Coop Forum, Lund
- Marcus Norrheden – Frukt & Grönt ansvarig på City Gross, Lund
- Curt Andersson – Area Sales Manager, VIA Travel, Malmö
- Göran Kollberg – Inköp
- Johan Åhlén – Utbildningsansvarig, koordinator utesälj
- Anna Persson – Personal
- Lena Tuvevesson – NSR
- Stefan Lovén – Exploateringsingenjör, Helsingborgs stad

Bilaga 2. Intervjufrågor

Butikerna - frågor

- 1) Vad tycker ni om hur produkterna är förpackade?
  - Är plast- eller papplådorna bäst?
  - Produkter som är förpackade, t.ex. 2 och 2 (ex mogen avokado)
  - Hur vill kunderna att frukt & grönt är förpackat?
- 2) Hur mycket svinn har ni?
- 3) Känner ni till Everfreshs miljöpolicy?
- 4) Vilka krav/önskemål ställer kunderna på frukt & grönt?
- 5) Vilka krav ställer ni på era leverantörer gällande?
  - Socialt ansvar
  - Miljö
  - Transporter
- 6) Om du skulle ge ett gott råd till Everfresh kring miljöfrågor...?

Inköparna - frågor

- 1) Hur viktig är miljöfrågan för er?
- 2) Hur ställer ni pris mot miljö?
  - Pesticidanvändning...
- 3) Hur viktigt är socialt ansvar, fairtrade?
- 4) Vilka krav har ni på era leverantörer?
- 5) Hur tänker ni kring transporter?
- 6) Hur tänker ni kring ekologiskt?
- 7) Hur tänker ni kring närodlad och säsongsbetonat?
- 8) Känner du/ni till er miljöpolicy?
- 9) Vilka rutiner har ni för inköp (krav, miljökriterier, etc.?)
- 10) Hur följer ni upp kraven?
- 11) Har ni fått någon utbildning?
- 12) Kan ni/går det att sätta siffror på saker och ting t.ex. x % av våra transportörer är miljöcertifierade, x % av våra produkter är miljömärkta, vi gjorde x besök hos leverantörer för att kolla kvalitet, miljö, etc...?
- 13) Vad vet ni om odlingsförhållandena?

Säljarna – frågor

- 1) Hur viktig är miljön för er?
- 2) Hur ställer ni pris mot miljö?
- 3) Vilka krav har era kunder?
- 4) Kan ni ställa krav på era kunder?
- 5) Kan ni påverka butikerna mot en mer ekologisk, närodlad och säsongsbetonad riktning?
- 6) Vilka krav/önskemål finns från era (blivande) kunder?
- 7) Känner du/ni till er miljöpolicy?
- 8) Hur tycker ni Everfresh ska marknadsföra sitt miljöarbete?
- 9) Vad tycker ni om certifierade miljöledningssystem?

Bilaga 3. Enkätfrågor till VD

A = Så är det hos oss. Jag håller fullständigt med.

B = Jag kan inte hålla med fullständigt men påståendet stämmer till vissa delar.

C = Det här kan jag inte hålla med om.

D = Så här är det verkligen inte. Motsatsen stämmer bättre.

E = Vet ej.

Ämnesområde	Påstående	A	B	C	D	E
Ordning och reda	Vi har god ordning på fruktlagret					
	Ordningen i arbetslokalerna är god					
	Maskiner och byggnader är i gott skick					
	Vi har aktuella kartor över området. Våra processer, flöden och utrustningar är beskrivna på ett tydligt sätt.					
Utnyttjande av energi och vatten	Vi använder energi för uppvärmning och utrustningar på ett effektivt sätt. Vi slösar inte med energi.					
	Vi använder energi för kyla på ett effektivt sätt. Vi slösar inte med energi.					
	Vi använder vatten på ett effektivt sätt och undviker slöseri.					
	Vi har koll på hur mycket vatten och energi vi använder.					
	Vi arbetar med mål och handlingsplaner för att minska energi- och vattenförbrukningen.					
Utsläpp av föroreningar till luft och vatten	Våra utsläpp av föroreningar till luft vatten är små.					
	Vi har koll på vad vi släpper ut till luft och vatten					
	Vi arbetar med mål och handlingsplaner för att minska utsläppen till luft och vatten					

Klimat	Våra produkter är importerade med minsta möjliga energiåtgång.					
	Våra produkter är odlade med minsta möjliga energiåtgång.					
	Våra leverantörer av råvaror levererar sitt gods på klimateffektivaste sätt.					
	Vi transporterar våra produkter på klimateffektivaste sättet.					
Avfall	Vår avfallshantering är effektiv.					
	Vi har koll på hur mycket avfall som uppstår och hur det omhändertas.					
	Vi arbetar med mål och handlingsplaner för att minska avfallsmängderna.					
Störningar i omgivningen	Vår verksamhet stör inte grannarna genom buller, lukter, damm eller annat.					
	Vår bedömning är att grannar inte känner sig störda av vår verksamhet genom buller, lukter, damm eller annat.					
	Vi håller goda kontakter med våra garannar.					
	Risken att vi skulle åstadkomma en miljöolycka eller markförorening är liten.					
	Vi har goda förberedelser inför olyckor (utbildning, planer, lämplig utrustning etc.)					
Produkter och tjänster	Vi känner till våra produkters miljöegenskaper och miljöpåverkan.					
	Vi är bra på att kommunicera produkternas miljöegenskaper med våra kunder.					

	Vi är bra på att ta hand om kundernas krav vad gäller miljö, hälsa och säkerhet.					
Arbetsmiljön	Riskerna för olyckor och sjukdommar på arbetsplatsen är små.					
	Vi arbetar med riskanalyser, mål och handlingsplaner för att förbättra miljön.					
Miljölagstiftning	Vi har bra koll på vilken miljö- och arbetsmiljölagstiftning som berör vår verksamhet.					
	Vi följer miljö- och arbetsmiljölagstiftningen med god marginal.					
	Kontakterna med miljömyndigheterna är goda och vi har inga problem att snabbt plocka fram den information myndigheterna vill granska.					
Styrning av miljöarbetet	Ansvar och befogenheter på miljöområdet är tydligt. Alla känner till vem man ska vända sig till i sådana frågor.					
	Vi har någon person som är miljöutbildad. Dessutom har personalen fått utbildning på miljö- och arbetsmiljöområdet.					
	Vi har skriftliga instruktioner för arbetsmoment som är viktiga ur miljö- och arbetsmiljösynpunkt.					
	Vi arbetar med miljö- och arbetsmiljörevisioner för att upptäcka risker och för att förbättra miljöarbetet.					
	Vi har ett certifierat kvalitetssystem.					

	Både ledningen och personalen känner sig motiverade att förbättra miljöarbetet och vill certifiera företaget enligt kraven i ISO 14001.					
Kommunikation	Våra grannar är väl inföstådda med vårt sätt att arbeta med miljöfrågor.					
	Våra lokala politiker är väl inföstådda med vårt sätt att arbeta med miljöfrågor.					
	Våra ägare är väl inföstådda med vårt sätt att arbeta med miljöfrågor.					
	Våra leverantörer är väl inföstådda med vårt sätt att arbeta med miljöfrågor.					

Jag som svarat har följande befattning/titel:

Bilaga 4. Frågeställningar

Samtliga personer som intervjuats har fått frågan om det finns några lagar eller andra krav som berör det dem jobbar med.

1) Generella frågor ang. företaget/anläggningen VD

- 1.1) ... vilka tillstånd m.m. har Everfresh AB?
- 1.2) ... mängd produkter levererade ni 2011?
- 1.3) ... hur ser er ställning på marknaden ut?
- 1.4) ...vem har ansvar för miljöfrågor på företaget?
- 1.5)...vilka tillstånd har ni för import och återförsäljning av produkter?
- 1.6) Är ni öppna för integrerade certifieringssystem för kvalitét- miljö- och livsmedelssäkerhet. Ex ISO 9001, 14001, 22000

2) Lokalisering – Nulägesanalys VD

- 2.1) ... hur gammal är byggnaden?
- 2.2) ... påverkar eller stör anläggningen omgivningen (ex. buller, lukter, lösningsmedelsutsläpp)?
- 2.3) ... kan anläggningen uppfattas störande genom t. ex. skyltar och reklam, luftledning, vanprydande byggnader, allmän oreda?
- 2.4) ... förekommer klagomål från grannar, myndigheter eller annan industri?
- 2.5) ... störs er verksamhet av närliggande industri eller andra aktiviteter?
- 2.6) ... kan företaget utvidga verksamheten på den nuvarande tomten?
- 2.7) ... finns det delar av tomten som inte går att utnyttja
(ex. beroende på tidigare markförening)?
- 2.8) ... känner ni till om det finns risk att bostadsbebyggelse i framtiden kommer att etableras nära anläggningen?
- 2.9) ... känner ni till närliggande industriers expansionsplaner?
- 2.10) - Kan dessa komma i konflikt med er verksamhet?

3) Grundvatten och mark – Nulägesanalys

- 3.1) ...finns tidigare kartor / flygfoton av området?
- 3.2) ...vad fanns på området innan anläggningen byggdes?
- 3.3) ...har det alltid varit samma typ av företaget i byggnaden?
- 3.4) ... finns det kunskaper om följande förhållanden:
- 3.5) – vad marken består av?
- 3.6) – hur djupt grundvatten ytan ligger?

- 3.7) – hur grundvattnet rör sig?
- 3.8) ... har det utförts kemiska analyser av eventuell förorening av mark och grundvatten?
- 3.9) ... har ni kännedom om var på fabriksområdet utsläpp eller spill har skett i det förflutna (ex. platser där bränslen och kemikalier har hanterats)?
- 3.10) - har alla "historiska" mark- och grundvattensskador åtgärdats?
Finns detta dokumenterat?
- 3.11) ... är alla nuvarande möjliga källor till förorening av mark- och grundvatten kartlagda:
- 3.12) – förekomsten av underjordiska tankar?
- 3.13) – rör och ledningar under mark (ex. avloppsledningar)?
- 3.14) – spill och läckage från upplagsplatser för lösningsmedel, kemikalier och avfall?
- 3.15) – risker för spill och läckage i samband med lastning och lossning av kemikalier?
- 3.16) – risker för spill och läckage i samband med påfyllning av oljetankar?
- 3.17) – risker för spill och läckage i samband med nödsituationer (ex. förorenat släckvatten från en brand)?
- 3.18) ... har alla rimliga åtgärder (tekniska och organisatoriska) vidtagits för att förhindra markförorening?
- 3.19) ... har de ekonomiska konsekvenserna utretts avseende sanering av kända föroreningar av mark och grundvatten?

4) Vatten – Nulägesanalys

- 4.1) ... utnyttjas grundvatten från egna borrhål?
- 4.2) ... finns de grundläggande geohydrologiska förhållandena för fabriksområdet och kringliggande områden dokumenterade?
- 4.3) ... är antal, placering och djup för borrhål och brunnar för grundvatten dokumenterade?
- 4.4) ... är förbrukningen av grundvatten känd?
- 4.5) ... följer företaget upp grundvattnets kvalitet?
- 4.6) ... finns det en översikt över:
- 4.7) – den totala förbrukningen av kommunalt vatten inom anläggningen?

4.8)– förbrukningen för olika avdelningar och tillverkningsprocesser?

4.9) – vattenförbrukningen under de senaste 5 åren?

4.10) ... finns det en översikt över alla tapställen för kommunalt vatten?

4.11) ... följer företaget upp det kommunala vattnets kvalitet?

5) Energi – Nulägesanalys

5.1)... finns det en översikt över:

5.2) – energiförbrukningen under de senaste åren (t.ex. olja, elektricitet, naturgas, fjärrvärme)?

5.3) – energiförbrukningen över längre tid (> 5 år) med hänsyn tagen till produktionens omfattning och klimatförhållandena?

5.4) – energikostnaden under de senaste åren?

5.5) – energiförbrukningen för stora energislukare i verksamheten?

5.6) – finns en sammanställning gjord i form av en energibalans för företaget eller lämpliga avsnitt?

5.7) – villkor och taxor med energileverantörer?

5.8) – energiförbrukningen jämförd med förbrukningen hos liknande företag, eller jämförbara enheter inom det egna företaget?

6) Råvaror – Nulägesanalys

6.1) ...finns det en översikt över:

6.2) - vilka råvaror som används? Vilka är dessa?

6.3) - isoleringsmaterial?

6.4) - trä?

6.5) - metall?

6.6) - oljor?

6.7) ...har en analys av konsumtionen av råvaror gjorts?

7) Kemiska produkter – Nulägesanalys

7.1) ... finns det en förteckning över de kemiska produkter som hanteras och förvaras inom anläggningen (lösningssmedel, laboratoriekemikalier, produktionskemikalier etc)?

7.2) ... har företaget kartlagt materialflödet för de ur miljösynpunkt viktigaste kemiska produkterna (hur mycket köps in, hur mycket

går in i produkterna, vart tar resten vägen etc, dvs en massbalans)?

7.3) ... finns det en förteckning över kemiska produkter som förekommer vid anläggningen och som är speciellt farliga ur hälso- och miljösynpunkt?

7.4) ... finns det exempelvis ämnen med nedanstående egenskaper:

7.5) – mycket brandfarliga ämnen?

7.6) – mycket reaktiva/explosiva ämnen?

7.7) – mycket giftiga ämnen?

7.8) – cancerframkallande ämnen?

7.9) – reproduktionsstörande ämnen?

7.10) – sensibiliserande ämnen (allergiframkallande ämnen)?

7.11) – ämnen med kända miljörisker (t. ex. biologiskt svårnedbrytbara ämnen, ämnen som orsakar växthuseffekt, ämnen som är

giftiga för vattenorganismer)?

7.12) ... förekommer det vid anläggningen kemiska produkter som finns angivna på nationella och internationella avvecklingslistor?

7.13) – rengöringsmedel och desinfektionsmedel?

7.14) ... finns det en förteckning över andra "farliga ämnen" som förekommer vid anläggningen?

7.15) – tekniska oljor (smörjoljor, skärvätskor, hydrauloljor, transformatoroljor, oljor i kylsystem, oljekylda markkablar)?

7.16) – tillsatsämnen till de tekniska oljorna?

7.17) – pesticider (t. ex. ogräsbekämpning, råttgift)?

Hur hanterar era leverantörer pesticider (t.ex mängd, kombination av olika sorter, synergieffekter)?

7.18) – CFC och haloner (i luftkonditioneringsutrustningar, brandbekämpning etc)?

7.19) – PCB i elektrisk utrustning?

7.20) – asbest i byggnader och ventilationssystem?

7.21) - byggnadsmaterial som avger radongas?

7.22) ... finns det säkerhetsblad? Var?

8) Utsläpp till luft – Nulägesanalys

8.1) ... finns det en översikt över utsläppen av lösningsmedel (VOC)

från anläggningen som omfattar:

- 8.2) – en lista över lösningsmedel (klorerade och icke klorerade) som används inom anläggningen med angivande av årliga inköpsmängder?
- 8.3) – kartläggning av alla mera betydande utsläppspunkter?
- 8.4) – klarläggande av vilka processteg eller aktiviteter som kan orsaka utsläppstoppar?
- 8.5) – resultat från emissionsmätningar?
- 8.6) ... finns det en översikt över stoftutsläppen från anläggningen:
- 8.7) – en kartläggning av alla mera betydande utsläppspunkter?
- 8.8) – resultat från stoftmätningar?
- 8.9) ... finns det en översikt över innehavet och utsläppen av CFC, HCFC och halon:
- 8.10) – är placeringen av utrustningar som innehåller CFC och HCFC kartlagd?
- 8.11) – är mängden CFC och HCFC i respektive utrustning känd?
- 8.12) – finns det resultat från mätningar och inspektioner av CFC- och HCFC-anläggningarna?
- 8.13) – finns det ett program för förebyggande underhåll av utrustningar som innehåller CFC och HCFC?
- 8.14) – är förekomsten av halon kartlagd?
- 8.15) ... finns det en översikt över anläggningens samtliga luftreningsutrustningar (karta över placering av utrustningar och beskrivning av utrustningarnas funktion)?

9) Buller – Nulägesanalys

- 9.1) ... finns det en översikt över:
- 9.2) – orsaken till och omfattningen av buller och vibrationer inom anläggningen?
- 9.3) – de klagomål som inkommit från grannar och myndigheter?
- 9.4) ... har de bulleralstrande källorna mätts upp?
- 9.5) ... finns det ljudnivåkurvor som beskriver bullrets utbredning?
- 9.6) ... har det gjorts någon undersökning för att fastställa vilka verksamheter som orsakar särskilt störande buller

för omgivningen?

10) Utsläpp till vatten – Nulägesanalys

10.1) ... finns det en översikt över:

10.2) – anläggningens ledningar för processpillvatten, dagvatten, sanitärt avloppsvatten och kylvatten (t. ex. aktuella kartor/ ritningar)?

10.3) – vilka råvaror, lösningsmedel, farligt avfall och andra kemikalier som lagras och hanteras inom området och deras möjliga inverkan på avloppsvattnet?

10.4) – aktuella mätdata från avloppsvattenanalyserna?

10.5) ... är alla utsläppspunkter för spillvatten från anläggningen kända?

10.6) - vilka är dessa utsläppen?

10.7) ... finns det kunskap om hur recipienten påverkas av utsläppen från anläggningen?

10.8) ... finns det tillförlitlig information om utsläppen till vatten:

10.9) – i samband med rengöring och städning?

10.10) – sanitärt avloppsvatten från toaletter, matlagning och disk?

10.11) – från ytor och lokaler där kemikalier och farligt avfall förvaras?

10.12) ...finns tillstånd för lastbilarna att tvätta/städa sina fordon hos er?

10.13) - vilket rengöringsmedel används?

(10.14)- (hur många tvättar per vecka?)

11) Avfall – Nulägesanalys

11.1) ... finns det en översikt över "specialavfallet" (dvs farligt avfall, riskavfall och annat specialavfall):

11.2) – hur mycket farligt avfall som uppkommer och vad det består av?

11.3) ... finns det en översikt över det icke farliga avfallet ("industriavfallet")

11.4) – hur mycket blandat industriavfall som uppkommer och vad det består av?

11.5) – hur mycket förpackningsavfall som hanteras?

- 11.6) – hur mycket avfall som källsorteras och vad det består av?
- 11.7) – hur mycket skrotade utrustningar som uppkommer och hur de omhändertas?
- 11.8) ... finns det en översikt över:
- 11.9) – förvaringen av avfall inom anläggningen?
- 11.10) – hur avfallet transporteras internt och externt?
- 11.11) – var och hur deponering sker?
- 11.12) – hur mycket avfall som återvinns?
- 11.13) – hur mycket avfall som energiåtervinns?
- 11.14) – hur mycket avfall som deponeras?
- 11.15) – hur mycket avfallshanteringen kostar per år?

12) Brand, spill och andra onormala situationer – Nulägesanalys

- 12.1) ... vem utför inspektioner med tanke på brand, spill m.m.?
- 12.2) - brandförsvaret?
- 12.3) - försäkringsbolag?
- 12.4) ... har det genomförts en riskanalys för att identifiera ämnen och processer som vid brand, spill eller andra onormala situationer skulle kunna åstadkomma stora skador på människor och miljön?
- 12.5) ... har företaget kännedom om följande aspekter:
- 12.6) – har de "farligaste ämnena" identifierats?
- 12.7) – är förvaringsplatserna kartlagda?
- 12.8) – förvaras ämnen åtskilda som tillsammans skulle kunna åstadkomma häftiga reaktioner?
- 12.9) – sker regelbundna inspektioner av förvaringsplatserna?
- 12.10) – är brandskyddsåtgärderna kartlagda (och tillräckliga)?
- 12.11) – är skyddet mot okontrollerade utsläpp tillräckligt?
- 12.12) - finns information om brand, spill m.m. i en personalhandbok?
- 12.13) – finns det en katastrofplan?
- 12.14) – finns ovanstående information tillgänglig i katastrofplanen?

12.15) ... finns det förebyggande åtgärder för att förhindra olyckor:

12.16) – invallningar och möjligheter att kunna ta hand om kontaminerat släckvatten?

12.17) – säkerhetsutrustningar?

12.18) – brandsläckningsutrustningar?

12.19) – material för uppsamling av spill?

13) Förpackningar – Nulägesanalys

13.1) ...finns en dialog med leverantörer om mängden och typen av förpackningsmaterial?

13.2) ...arbetar företaget med att reducera eget förpackningsmaterial?

13.3) - vilka material används?

14) Produkter – Nulägesanalys

14.1) ... finns en analys av hur företagets olika produkter påverkar miljön?

14.2) ... arbetar man med att samla information för att kunna göra

livscykelanalyser?

14.3) ... är det ur marknadsförings- och positioneringssynpunkt viktigt för företaget att miljöanpassa och miljömärka produkterna?

14.4) ... ger företaget relevant information om produkterna, exempelvis:

14.5)– förses kunderna med relevant hälso-, säkerhets- och miljö-

information (som t. ex. varuinformationsblad)?

14.6) – finns det krav på miljö- och hälsomärkning av företagets produkter? (t ex. kunder, lagstiftning m.m.)

14.7) – ger företaget information om hur produkterna **skall** hanteras när de bildar avfall?

15) Transporter – Nulägesanalys

15.1) ... finns det en översikt över följande:

15.2) – inventering av de transportsätt som företaget utnyttjar?

15.3) – energiförbrukning och miljöpåverkan i samband med transporter?

15.4) – kartläggning av risker i samband med transport av människor och material?

15.5) – hur personalen utnyttjar kollektivtrafiken för resor till och

från arbetet?

15.6) ... tar företaget miljöhänsyn i avtal med externa transportbolag

(exempelvis lastbilsåkerier)?

15.7) ... tas miljöhänsyn vid inköp av nya fordon (inklusive tjänstebilar)?

16) Arbetsmiljö – Nulägesanalys

16.1) ... har det utförts en riskinventering som uppmärksammat de

kemiska och biologiska arbetsmiljöfaktorerna, exempelvis:

16.2) – förekomsten av kemikalier i arbetsmiljön?

16.3) – förekomsten av speciellt farliga ämnen i arbetsmiljön (exempelvis allergiframkallande ämnen, cancerframkallande ämnen)?

16.4) ... har det utförts en riskinventering som uppmärksammat de

fysikaliska arbetsmiljöfaktorerna, exempelvis:

16.5) – förekomsten av buller och vibrationer?

16.6) – utvärdering av klimatfaktorerna (värme, strålning, drag)?

16.7) – belysningen i arbetslokalerna?

16.8) ... har det utförts en riskinventering som uppmärksammat de

ergonomiska arbetsmiljöfaktorerna, exempelvis:

16.9) – förekomsten av tunga lyft?

16.10) – förekomsten av repetitivt arbete?

16.11) ... har det utförts en riskinventering som uppmärksammat

olycksfallsriskerna, exempelvis:

16.12) – brand och nödsituationer?

16.13) – stänk mot hud och ögon?

16.14) – hala golv?

16.15) – risker i samband med elektrisk utrustning?

16.16) – risker i samband med transporter och trafik?

16.17) – risker i samband med underhållsarbete?

16.18) – risker i anslutning till maskiner och utrustningar?

16.19) ... finns det statistik avseende olyckor och arbetsskador?

16.20) - hur många olyckor har skett de senaste 5 åren?

17) Entreprenörer och Leverantörer – Nulägesanalys

17.1) ...ställer företaget krav på entreprenörer / leverantörer ang. miljön?

17.2) - vilka krav är dessa?

18) Logistik

18.1) Antal lastbilar in/dag?

18.2) Antal lastbilar ut/dag?

18.3) Optimering av transporter...?

18.4) Optimering av körsträckor...

18.5) Antal speditörer?

19) Köp/sälj

19.1) Krav från kunder...

19.2) Krav på leverantörer...

20) Företagsbil

20.1) Varför just Audi, VW och Volvo?

20.2) ... skall vara diesel om inget annat är överrenskomet...?

20.3) Hur många tjänsteresor görs per år med:

- Bil
- Flyg
- Tåg

20.4) Hur många tjänstebilar har företaget?

20.5) Övrigt

21) Anställda

21.1) Antal tjänstemän:

- Everfresh
- Nowaste

21.2) Antal arbetare:

- Everfresh
- Nowaste

21.3) Antal timanställda:

- Everfresh
- Nowaste

Bilaga 5. Sammanfattande tabeller över miljöaspekterna

Tabell 19 visar alla miljöaspekterna samlade i tabellform.

Miljöaspekt	Förhållande	Miljöpåverkan	Drivkrafter	Värdering
Omgivningen	Företaget har idag goda relationer med sin omgivning och har ett ständigt arbete mot förbättrad och effektiviserad verksamhet.	Mark tas i anspråk.	Fortsatt god relation med grannarna. Följa legala och andra krav. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Byggnaden	Nya byggnaden är byggd enl. Green building.	Utsläpp till luft. Mark tas i anspråk.	Minskade driftskostnader. Följa lagar och andra krav. Åtagande i miljöpolicy.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Mark	Marken är relativt nyligen undersökt i en geoteknisk undersökning. Få olyckor har skett genom åren.	Risken för utsläpp av miljöfarliga ämnen bedöms som liten. Större läckage av miljögifter till marken kan få allvarliga konsekvenser för fauna och flora.	Lagar och andra krav. Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för sanering av mark. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Grundvatten	Inget grundvatten används idag i verksamheten. Få olyckor har skett genom åren.	Inget grundvatten används idag i verksamheten. Få olyckor har skett genom åren.	Lagar och andra krav. Minimera risk för utsläpp till grundvatten. Kostnader för sanering av grundvatten. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Vatten, kylsystem	Everfresh använder idag förhållandevis lite vatten. Kylsystemet i den gamla delen använder, sommartid, vatten i ett öppet system.	Användning av en naturresurs. Ingen större miljöpåverkan. Risk för kemikalieläckage.	Myndighetskrav. Kommunala krav. Åtagande i miljöpolicy. Lagar och andra krav.	3. Betydande miljöaspekt
Vatten	Vatten till rengöring och toaletter. Everfresh använder idag förhållandevis	Användning av en naturresurs. Viss mängd rengöringsmedel	Kommunala krav. Åtagande i miljöpolicy. Lagar och andra krav.	2. Betydande miljöaspekt.

	lite vatten.	följer med avloppsvattnet.	Kostnad för företaget. Sveriges miljömål Grundvatten av god kvalitet samt Hav i balans samt levande kust och skärgård.	
Energi, El	Elanvändningen är stor då anläggningen kräver mycket kyla. Denna aspekt gör att det dessutom är väderberoende. Milda vintrar är bäst ur energisynpunkt.	El har olika miljöpåverkan beroende på vilken källa som tillverkar el. Svensk el kommer ofta från vatten- vind- eller kärnkraft vilket är rena källor. Indirekt påverkan	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.
Energi, Gas	Idag används en stor del naturgas.	Användning av fossila bränslen. Utsläpp av växthusgaser.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.
Råvaror, frukt & grönt	Idag jobbar Everfresh för att tillgodose sina kunder med ett brett sortiment året runt. Detta medför leverantörer från hela världen. Samtidigt jobbar de för att bredda sitt ekologiska sortiment.	Påverkan på den biologiska mångfalden. Användning av fossila bränslen. Användning av vatten för bevattning.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.
Råvaror, vatten	Vid odling sker ofta bevattning. Idag har Everfresh ingen kontroll på hur mycket vatten som används.	Fel metoder av bevattning kan områden drabbade av torka drabbas ännu mer. Risk för att bekämpningsmedel läcker ut i grundvattnet.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.
Pesticider	Olika grödor kräver olika typer av bekämpningsmedel och länder har olika lagstiftning och förutsättningar.	Bekämpningsmedel påverkar den biologiska mångfalden och grundvattnet.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.

Övrigt	Det är viktigt att ingen skogsskövling sker till förmån för odlingar eller plantage. Det går även åt energi för att odla och distribuera råvarorna från producent till konsument.	Energiåtgången från producent till konsument innebär ofta att stora mängder fossila bränslen används. Om skogar skövlas till förmån för odlingar påverkas den biologiska mångfalden och jordens förmåga till CO ₂ -upptag.	Åtagande i miljöpolicy. Kostnader för företaget. Sveriges miljömål Minskad klimatpåverkan.	2. Betydande miljöaspekt.
Kemiska produkter, Ammoniak (NH₃)	Idag används NH ₃ i anläggningens slutna kylsystem under kontrollerade former.	Kan vid utsläpp bidra till övergödning, försurning och stark lukt.	Myndighetskrav att ha tillsyn på kylmaskinerna. Lagar och andra krav kring kemikaliehantering. Åtagande i miljöpolicy.	3. Betydande miljöaspekt.
Kemiska produkter, övriga	Idag används endast ett fåtal lättare kemikalier för rengöring. Även i kyltornet mot kalk och legionella.	Miljöpåverkan bedöms som liten då i princip inga övriga kemikalier används.	Myndighetskrav att ha tillsyn på kylmaskinerna. Lagar och andra krav kring kemikaliehantering. Åtagande i miljöpolicy.	2. Betydande miljöaspekt.
Bioteknik, GMO	Idag förekommer det inga GMO-råvaror eller andra produkter som innefattar bioteknik av något slag.	Idag finns ingen miljöpåverkan	Ha uppsikt på kommande lagkrav. Se till så avtal gällande detta följs. GMO kan vara en mycket känslig fråga för vissa kunder.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Strålning	Idag är det inte aktuellt.	Ingen idag.	Kontroll på framtida expansion av varor som är bestrålade. Sveriges miljömål Säker strålmiljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Miljöaspekt, utsläpp till luft, transporter	Transporter står för en betydande del på Everfresh. De använder både bil, flyg och lastbilar, samt fartyg för frakt.	Utsläpp av växthusgaser, kväveoxider och svavel.	Åtagande i miljöpolicy. Växande kundkrav gällande rapportering av utsläpp till luft. Sveriges miljömål Frisk luft,	3. Betydande miljöaspekt.

			Begränsad klimatpåverkan och Bara naturlig försurning.	
Utsläpp till vatten, Ammoniak	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter	Se: 6.2.7 Kemiska produkter
Buller	Idag är det inga klagomål på buller. Inga dB-mätningar är gjorda.	Liten, få hushåll i närheten. Belastning på vägnätet.	Vara lyhörda för klagomål eller andra åsikter från grannar. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Vibrationer	Inga kända.	Ingen känd.	Vara lyhörda för klagomål eller andra åsikter från grannar. Sveriges miljömål God bebyggd miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Utsläpp till vatten, städvatten	Idag är det enbart vatten med lite rengöringsmedel som släpps ut till avloppet. Ny teknik har fasat ut rengöringsmedel i lagerhallarna.	Liten. De kemikalier som används är miljömärkta och använd begränsat.	Följa NSR:s krav. Samt lagkrav för utsläpp till grundvatten. Sveriges miljömål Grundvatten av god kvalitet.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Brand	Risken för brand är liten. Släckvatten kan innehålla farliga ämnen som kan ta sig till närliggande vattendrag.	Material från byggnader och tekniska anläggningar kan innehålla miljöfarliga ämnen som frigörs vid brand. Närliggande vattendrag kan drabbas negativt av släckvatten.	Försäkringskrav. Brandförsvaret ställer krav. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	2. Betydande miljöaspekt.
Spill	Största risken för spill är från lastbilarna på plattan. Med dagens moderna lastbilar bedöms risken som liten. Lastplattorna är asfalterade vilket minskar risken för att ev. spill tränger ner i marken och grundvattnet innan	Oljor och andra vätskor från lastbilar kan förgifta marken.	Lagar och andra krav. Sveriges miljömål Giftfri miljö.	1. Inte betydande miljöaspekt.

	det hinner tas omhand.			
Andra händelser	Idag okänt.	Idag okänt.	Idag okänt.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Avfall	Idag sorteras avfall i olika fraktioner.	Bidrar till ökad resursanvändning. Låg miljöpåverkan med få mängder farligt avfall	Åtagande i miljöpolicy. Lagkrav. Ekonomi.	3. Betydande miljöaspekt
Förpackningar	Företaget går idag mot ökad andel förpackningar. Det finns inga krav på vad plasten eller förpackningen får innehålla. Okänt vad förpackningarna består av.	Ökad andel resursanvändning. Mer avfall. Eventuell användning av fossila bränslen för framtagning av förpackningar samt transporter.	Åtagande i miljöpolicy. Ökat intresse hos kunder.	3. Betydande miljöaspekt
Produkter, frukt och grönt	Everfresh importerar frukt och grönt från hela världen.	Miljöpåverkan vid odlingarna. Vattenanvändning, pesticidanvändning, användning av fossila bränslen.	Åtagande i miljöpolicy. Krav från kunder. Affärsmöjligheter med miljömärkt sortiment. Sveriges miljömål Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet, Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Giftfri miljö och Ett rikt växt- och djurliv.	3. Betydande miljöaspekt.
Transporter, bil	Framförallt konsumenterna kör många mil per år. Men även andra anställda och chefer som bl.a. gör kundbesök samt de anställdas resor till och från kontoret.	Utsläpp av CO ₂ , NO ₂ , partiklar, användning av fossila bränslen, buller, effekter på landskap och vägnät, olyckor samt avfall från fordon som batterier, däck och olja.	Minska kostnader samt stor miljöpåverkan. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Frisk luft och god bebyggd miljö.	3. Betydande miljöaspekt.
Transporter, flyg	Everfreshs anställda gör förhållandevis många inrikes flygresor med flyg, ett flertal inom Europa och någon	Utsläpp av bl. a CO ₂ , NO ₂ , förbrukning av fossila bränslen, buller, effekter på landskapet p.g.a.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål	3. Betydande miljöaspekt.

	enstaka resa utanför Europa.	flygplatser och effekter på ozonlagret i stratosfären.	Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning och Frisk luft.	
Transporter, tåg	Idag är det väldigt få resor som görs med tåg i förhållande till resorna med bil och flyg.	Energiförbrukning. Effekter på landskapet, luftföroreningar om det är dieseldrivna lok.	Minska miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan och Frisk luft.	2. Betydande miljöaspekt.
Transporter, lastbil	Idag ankommer och avgår många lastbilstransporter dagligen. Vissa dagar och säsonger fler, andra mindre. Det finns ingen dokumentation kring miljöpåverkan.	Utsläpp av CO ₂ , NO ₂ , partiklar, användning av fossila bränslen, buller, effekter på landskap och vägnät, olyckor samt avfall från fordon som batterier, däck och olja.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Begränsad klimatpåverkan, Bara naturlig försurning, Frisk luft och god bebyggd miljö.	3. Betydande miljöaspekt.
Transporter, fartyg	Idag sker en stor del av importen med lastfartyg från främst Sydamerika, Afrika och Europa.	Utsläpp av svavel, användning av fossila bränslen, risk för olyckor med oljeläckage som följd.	Minska kostnader samt miljöpåverkan. Åtagande i miljöpolicy. Sveriges miljömål Bara naturlig försurning, Begränsad klimatpåverkan och Hav i balans samt levande kust och skärgård.	2. Betydande miljöaspekt.
Arbetsmiljön, produktionen	Klarar av arbetsmiljöverkets krav. Arbetar för ständig förbättring och utbildning av personalen. Hög personalomsättning.	Risk för klämskador och belastningsskador.	Arbetsmiljölagar. De anställdas hälsa.	2. Betydande miljöaspekt
Arbetsmiljön, kontoret	Låg personalomsättning. Få sjukskrivna. God arbetsmiljö.	Risk för spänningar i nacke och axlar.	Arbetsmiljölagarna. De anställdas hälsa.	1. Inte betydande miljöaspekt.
Leverantör	Idag är de leverantörer som	Påverkan genom transporter och	Följa lagar och avtal. Åtagande i	2. Betydande miljöaspekt.

	anlitas certifierade enligt någon typ av standard.	odlingar. Användning av vatten, fossila bränslen och kemikalier.	miljöpolicy. Tillgodose kundkrav.	
Entreprenör	Val görs utifrån kriterierna pris, lösningar och miljö.	Utsläpp till miljön. Användning av fossila bränslen.	Följa miljöpolicy, lagar och avtal.	2. Betydande miljöaspekt.
Ny miljöaspekt	-	-	-	-

Tabell 20 summerar antalet miljöaspekter i siffror, samt antal miljöaspekter per värderingssiffra.

Summering	Antal miljöaspekter	3. Betydande miljöaspekt (hög prioritet)	2. Betydande miljöaspekt (medelhög prioritet)	1. Inte betydande miljöaspekt
	34	9	16	9

Bilaga 6. Förslag på övergripande miljömål

Följande förslag är mina egna som jag gjort utefter observationer jag gjort på företaget men också efter min samlade kunskap under utbildningen samt relevant litteratur. Målen skrivs i företagets namn och som om det är de som skrivit dem, men det är mina förslag.

Lokalisering: Everfresh kommer att fortsätta sitt arbete för en bättre miljö och gott samarbete med sina grannar.

Mark & grundvatten: Everfresh kommer fortsätta att arbeta för att risken för utsläpp till mark ska vara liten. Vi kommer att ta fram handlingsplaner för eventuella olyckor.

Vatten: Everfresh jobbar ständigt för att minska vattenförbrukningen för miljöns skull och för att minska kostnaderna.

Energi: Everfresh vill sträva efter minskad elförbrukning och minskade kostnader. Vi vill också arbeta för att använda fler förnyelsebara källor för vår elförsörjning. Hög energianvändning bidrar till höga kostnader och känd miljöpåverkan. Everfresh eftersträvar att kraftigt minska naturgasanvändningen då det är en fossil källa. Vi vill ersätta den med förnyelsebara alternativ.

Råvaror: Everfresh fortsätter att jobba för en ökad andel ekologiska varor som har mindre miljöpåverkan och en fortsatt optimering av transporter. Everfresh jobbar enligt avtal med leverantörer som säkrar bra bevattningsmetoder. Vi följer upp att avtal följs genom att begära ut dokumentation och göra besök. Genom avtal med leverantörer kräver vi minimal pesticidanvändning. Detta följs upp med provtagningar och platsbesök. Energiåtgången jobbar vi för att minska genom optimerade transporter av råvarorna samt att vi tittar på alternativa bränslen i alla led. Vi använder oss inte av leverantörer som skövlar regnskog eller annan typ av skog.

Kemiska produkter: Everfresh arbetar ständigt för att minimera riskerna för utsläpp av NH₃. Everfresh fortsätter att leta efter andra områden där kemikalier används för att se om det är möjligt att byta ut dem eller fasa ut dem.

Bioteknik: Everfresh kommer fortsätta jobba för att inte ha GMO-råvaror i vårt sortiment. Vid framtida expanderingskommer det att göras noggranna utredningar innan en vara som omfattas av bioteknik används.

Joniserande strålning: Everfresh kommer att undvika produkter som är bestrålade för att inte utsätta människor och natur för några risker i samband med strålning.

Utsläpp till luft: Everfresh vill arbeta för att minska utsläppen till luft.

Buller och vibrationer: Everfresh jobbar för att maximera lasterna i lastbilarna och på så sätt minska antalet lastbilar och därmed buller. Vi är lyhörda för närboendes synpunkter. Everfresh lyssnar på om omgivningen har några klagomål kring vibrationer och kommer att utreda och åtgärda eventuella störningar.

Utsläpp till vatten: Everfresh jobbar för att ytterligare minimera de produkter som används till rengöring.

Brand, spill och andra händelser: Everfresh jobbar för att minimera risken för att brand uppstår genom regelbundna inspektioner i fastigheten. Speciellt viktigt är att kontrollera riskområden som elcentraler o dyl. Vattenprover tas i vattendraget nedströms efter en olycka. Everfresh arbetar fram en tydlig ansvarsplan för vad som gäller vid spill på lastplattorna.

Avfall: Everfresh jobbar kontinuerligt för att minska avfallsmängden samt för att bli än bättre på källsortering.

Förpackningar: Everfresh vill jobba för att ta fram och använda miljövänliga förpackningar till våra produkter. Vi ska även ta fram en förpackningsstrategi.

Produkter: Everfresh jobbar för att minska klimatpåverkan från produkterna, från odling till avfall. Everfresh jobbar även mer med att informera kunderna om produkternas miljöpåverkan, samt att vi informerar konsumenterna via förpackningar eller skyltar i butik.

Transporter: Everfresh vill minska påverkan på miljön av biltransporter genom att öka andelen miljöbilar. En policy för valet av förmåns- och tjänstebilar ska tas där det står att miljöbilar ska vara en självklarhet. Vi ska undersöka om speditörer har certifiering eller utbildning i eco-driving. Everfresh vill minska sin miljöpåverkan genom att minska på antalet flygresor, t.ex. kan kanske fler möten ske via alternativa mötessätt. Vid resor till Stockholm och norra Europa kan tåg prioriteras. Everfresh vill uppmuntra sina anställda till att göra fler inrikesresor med tåg, t.ex. genom ekonomisk uppmuntran. Everfresh vill strata ett arbete för att ta reda på lastbilarnas miljöpåverkan. Detta genom att börja kräva in miljörapporter från speditörerna samt göra en mer noggrann kartläggning av antalet lastbilar per dygn. Everfresh jobbar för att ha kontroll över vilken typ av fartyg som används för importvaror som fraktas sjövägen. Vi försöker välja rederier som använder låga halter av svavel i bränslet samt att vi vill ha information om fartygets presanda gällande säkerhet. En resepolicy ska tas fram där det står att miljövänligare alternativ ska prioriteras.

Arbetsmiljön: Everfresh fortsätter att arbeta för att minska skaderisken genom att utbilda personalen samt att informera den om vikten av att skriva tillbudsrapporter för att kunna åtgärda och minska risken för olyckor.

Leverantörer och entreprenörer: Everfresh utvecklar avtalen för att de ska ställa högre krav på hållbar utveckling och odling och gör systematiska leverantörsbedömningar på skriftligt och på plats.. Everfresh försöker välja fler entreprenörer som har en tydlig grön profil.

LUNDS UNIVERSITET

Miljövetenskaplig utbildning

Centrum för klimat- och
miljöforskning

Ekologihuset

22362 Lund